

SINER

Roč. VI.

Čís. 10.

1946.

*mesáčník
pre duchovný
život*

S M E R, mesačník pre záujmy duchovného života.

Vydávajú slovenskí dominikáni. Rediguje fr. P. Aquinas M. Gabura, OP.

Redakcia a administrácia: Trenčín, Nám. svätej Anny 15.
Predplatné na rok 80 Kčs, pre študentov 40 Kčs.
Šekové číslo Smeru 6181. — *Číslo telefonu* 2416.

O B S A H :

Cesty duchovnosti:

Spôsoby náboženskej sobranosti myseľ 417. —
Moja svätá omša 428. — Nebeský Otec 434.

Duchovnosť vo svätých:

Svätá Margita, dominikánka, a dary Ducha svätého 437. —
Zasvätenie sa božskému Srdcu 443. —
O poteche najláskavejšej Matky P. Márie 445.

Duchovnosť v študentstve:

Študentka, vyznavačka viery 449. — Študentská kresťanská rodina 451.

Duchovnosť v živote:

Očakávame Dieťa 452. — Z denníka slovenského maliara 453. — Úprimnosť k vedeckej pravde 455. — Ako francúzski vzdelanci pracujú pre Krista 456.

Poznámky o knihách 459.

NA VIANOCE želáme Vám kresťansky úprimne najhodnotnejší dar: božiu milosť, ktorá je ozajstnou účasťou na presvätom živote samého Boha a ktorú nám plným priehrštím ponúka betlehemske Dieťa. O ňu denne pre Vás prosí pri presvätej oltárnej obete Vám Smerom slúžiaci brat.

Cesty duchovnosti.

„Ja som cesta, pravda a život. Ja som svetlo sveta.“

Vhlbil som sa do Kristových, večne sviežich slov osobnej aj svetovej záchrany?

Spôsoby náboženskej sobranosti mysle.

Dr. Ján Mastylak, C Ss R.

Sobranosť mysle je sústredenie duševnej činnosti na určitý predmet alebo súbor predmetov. V tomto najširšom ponímaní je každá pozornosť aspoň čiastočnou sobranosťou.

Usobranosť i pozornosť predpokladá sústredenie poznávacej schopnosti, ktoré, pravda, nedosahujeme bez spoločinnosti snahového napätia — bez vôle. Preto sa u malých detí, u osôb duševne nevyvinutých, u abulikov, totižto osôb s nezdravo slabou vôľou, nestretávame so sobranosťou a pozornosťou. Ich duševná činnosť býva vedená a určovaná vonkajšími alebo vnútornými neregulovanými popudmi a podnetmi.

Sobranosť a pozornosť mysle môže byť venovaná akémukoľvek predmetu alebo súboru predmetov. Sú známe rozličné typy predmetnej sobranosti, napr. sobranosť eskamotérov, rybárov, operatérov, poslucháčov atď.

Zvláštneho rázu a povesti nadobudla si usobranosť a sústredenosť *vedcov a filozofov*. Archimédes, sklonený nad svojimi geometrickými obrazmi, načrtnutými v piesku, nedal sa vyrušiť ani dobývaním a plienením Syrakúz — a bol nad nimi zabitý. Svätý Tomáš Akvinský pri šťastnom objave dôkazu proti materialistom udrel vífazne v zadumaní pästou na stôl pri kráľovskej hostine svätého Ľudovíta IX. Ampère dal sa s kriedou v ruke do behu za fiakrom, na ktorého zadnú stenu, ktorú pokladal za ta-

buľu, písal svoje náhodné výpočty. Španielsky filozof Jaime Balmes (1810—1848) si pri filozofovaní zahaľoval hlavu do temného súkna. Redemptorista svätý Klement Hofbauer (1751—1820) si na štvrt hodinu taktiež zahaľoval hlavu súknom a sadal do kútika svojej izbičky vo Viedni, aby sa v usobraní mohol pripraviť na zajtrajšiu kázeň, kým veselá spoločnosť jeho univerzitných študentov pokračovala živo pri večerných schôdkach v debatách.¹ Nietzsche vyhlásil, že najväčšími udalosťami nie sú naše najhrmotnejšie, ale naše najtichšie hodiny, a že veľké myšlienky prichádzajú k nám na holubích nohách.

Pravda, nie každá usobranosť je užitočná a hodná chvály. Predmet, na ktorý sa duševná činnosť sústreďuje, musí byť náležitý, vhodný, dobrý, a to sám osebe aj so svojimi podstatnými okolnosťami. Nesmie sa pritom zaznávať iný predmet, ktorý je aspoň v daných okolnostiach dôležitejší, potrebnější, lepší. Inakšie práve usobranosť stane sa roztržitosťou. Obvyklou roztržitosťou sa rozumie obyčajne nepozornosť k obvyklým okolnostiam denného života, aj keď táto roztržitosť býva zaviňovaná najhlbšou usobranosťou na hodnoty, ktoré sú samy osebe vyššie. V tomto súvisi sa hovorí o roztržitosti profesorov a vedcov.

Pozoruhodná je *sobranosť mystikov a askétov*.

Askéti — v najširšom slova smysle, teda aj pohanskí stoici alebo indickí yogini, cvičia sa plánovite v usobranosti mysle zvláštnymi vypracovanými metódami, aby dosiahli dokonalé sebaovládanie a disciplínu a aby mohli usmerňovať zámerne svoje myšlienky aj svoju vôľu. Sú známe v tejto veci fixačné metódy svetlého bodu, hrotu nosu alebo umbiliku u yoginov, byzantských hezychastov-palamitov ako aj moderných okultistov a antropozofov.

Mystická sústredenosť — v najširšom slova

smysle — sa zahľbi nad predmetmi a medituje čo aj „celé hodiny“, aby prenikla tajomné hlbiny súcna. Aj moderný prírodný človek, podľa známeho výkladu univ. docenta Obenbergera,² vie celé hodiny meditovať nad kvetmi.

No ani usobranosť askétov a mystikov v tomto najširšom slova smysle nie je dobrom nepochybným, bez námietky, dobrom žiadúcim v každej okolnosti. Áno, môže byť aj priamo hodná zavrhnutia. Jej cena závisí práve od predmetu, na aký sa duševná činnosť sústreďuje, od účelu — finality a od podstatných okolností — modality.

Jedine dobrou v každých okolnostiach je *usobranosť náboženská*.

Náboženská sobranosť mysle je sústredenie duševnej činnosti na Boha, na Bytosť absolútnu, prvú príčinu aj posledný cieľ človeka prirodzeného i nadprirodzeného. Náboženská sobranosť mysle je psychickou prítomnosťou človeka pred Bohom a Boha v človeku. Je to pravý sväzok, *religio-religatio*, človeka s Bohom, znovunadviazanie a udržiavanie styku s Bohom, ktorý je jediným predmetom, hodným celej našej bytosti, „Počuj, Izrael, Hospodin, Boh náš, je jediný Hospodin. Preto miluj Hospodina Boha svojho celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou!“³ „Milovať budeš Pána Boha svojho z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej mysle a z celej svojej sily!“⁴

Hneď odmietam námietku, ako by pravá náboženská sobranosť mysle mohla byť nežiadúcou, hodnou zavrhnutia alebo výčitky z roztržitosti.

Je pravda, že predmet náboženskej sobranosti mysle je taký vznešený, že nesnesie vedľa

¹ Viď *Adolf Innerhofer*, CSSR, *Der hl. Klemens Maria Hofbauer*, Regensburg-Rím 1913, 436.

² Viď repliku *Dr. Miloslava Skácela*, *Poměry populární vědy, Filosofická revue* 1946, č. 3, str. 80-87

³ Deut. 6, 4.

⁴ Porov. Mat. 22, 37 a synoptikov.

seba nijaký koordinovaný, priradený predmet, tobôž nadradený. Ale na druhej strane náboženská sobranosť, vynímajúc prípady extatické a extatoidné, nevyklučuje nijaký predmet subordinovaný, podradený. Ba podradené predmety stávajú sa stupňami, vedúcimi k najvyššiemu Predmetu — k Bohu. Sú ako kryštál, ktorý nijako nebráni cez seba prenikať k Bohu; alebo sú aspoň odrazovou plochou pre lúč nášho ducha, smerujúceho aj uprostred zla k najvyššiemu Dobru. A je tu zaujímavé poznamenať, že dokonatí náboženský mystici na vrchole pozemského spojenia s Bohom stáli tak blízko k ich obkolesujúcemu svetu, mali taký vecný smysel pre pochopenie života, ako svätá Terézia Avilská, autorka Zakladaní.

Ak Boh je cieľom nášho života, ak smysel nášho žitia záleží na vzájomnom vzťahu a dvojpolárnom pohybe medzi nami a Bohom, ak výkonná hodnota našej činnosti záleží na ustavičnej slobodnej spolupráci s Bohom, v synergizme; ak potrebujeme na to ustavičnú božiu pomoc, vyprosovanú ustavičnou modlitbou, vtedy náboženská sobranosť je predpokladom všetkého toho i prostredím aj vrcholným prejavom a dôsledkom. „Kráčaj predom mnou a buď dokonatým!“, hovoril Hospodin Abrahámovi.⁵ Pravda, stavebnou základňou dokonatosti ostáva prítom pokora a dynamickým ťažiskom láska!

Kto chce byť veľkým v splnení životného cieľa, musí byť veľkým aj v náboženskej sobranosti, v prítomnosti božej. Preto rozličné rehole toľme nástoja u svojich členov na cvičení sa v prítomnosti božej.

Aké sú spôsoby náboženskej sobranosti mysle?

Zmienime sa o piatich spôsoboch náboženskej sobranosti vo smysle stavu i cvičby, a to

1. o troch spôsoboch obsahových — predmetných;

⁵ Gen. 17, 1.

2. o jednom spôsobe čisto metodickom, formálnom;
3. o jednom spôsobe smiešanom.

I. NAJDÔLEŽITEJŠIE SPÔSOBY OBSAHOVÉ — PREDMETNÉ.

1. *Sústredenie na transcendentnú prirodzenú prítomnosť božiu vo všetkom dani aj v celom vesmíre okolo nás.*

Boh je všadeprítomný *per essentiam, per praesentiam, per potentiam*. Boh udržuje jestvovanie každej bytosti, všetko vidí a vo všetkom je činný. „V ňom žijeme, hýbame sa a sme.“⁶ Oceán, obkľučujúci a prenikajúci morskú hubu, je hmotným obrazom tejto božej všadeprítomnosti. Tak si ju tiež predstavoval aj svätý Augustín, dokiaľ sa nepovzniesol k duchovnejšiemu chápaniu Boha (Vyznania). Svätí sú nám žiarivým príkladom tohto spôsobu ustavičnej sobranosti mysle. Aj moderný kresťan, vodca francúzskych skautov, Vít de Larigaudie, s ktorým soznamuje Smer. Na svojich pochôdkach prírodou, na svojich cestách po všetkých piatich dieloch sveta, na lodi, pri vrtuli lietadiel, áno aj uprostred zvodnej spoločnosti v tanečných miestnostiach vedel udržať svoju myseľ i svoje srdce vysoko u Boha.

2. *Sústredenie na vnútornú — imanentnú nadprirodzenú prítomnosť božiu vo vlastnej duši — aj v dušiach bližných.* Na prítomnosť božiu skrze milosť. Človek v milosti božej je chrámom božím. „Ak ma niekto miluje, Otec môj bude ho milovať, a k nemu prídeme a príbytok u neho urobíme“, uistil nás sám Syn Boží.⁷ Láska Otcova a Synova je Duch svätý. V spravodlivej duši prebýva celá najsvätejšia Trojica.⁸ Sestre

⁶ Skutky 17, 28.

⁷ Ján 14, 23. „Neviete, že ste chrámom Božím?“, 1 Kor. 3, 16.

⁸ Teologicko-polemicky študuje otázku P. Galtier, SJ, *L'habitation en nous de trois Personnes. Le fait-le mode.* Paríž 1928.

Alžbete od najsv. Trojice, ktorá zomrela v 26 rokoch na Karmele v Dijone (1906), dostalo sa akiste prozreteľné poslanie obcovať dôverne s božskými Osobami, prítomnými vo vlastnej duši, a učiť to bližných. Tak našla „svoje nebo na zemi“ i pri svojom najväčšom utrpení.⁹

3. *Sústredenie na Bohočloveka Ježiša Krista*, „v ktorom prebýva všetka plnosť božstva telesne“, ako hovorí svätý Pavol.¹⁰ On je naozaj skutočne a podstatne prítomný s nami v našich bohostánkoch, v prevelebnej Sviatosti oltárnej.

Bol a neoficiálne bezpochyby ešte aj doteraz jestvuje v duchovnom živote smer, ktorý svätosväté človečenstvo Kristovo pokladá za nižšiu oblasť duchovnosti. Vnútorne zaujatie ňou pokladá takrečeno za prekážku povznesenia do mystických výšav čistej duchovnosti Trojjedného. Svätá Terézia Avilská sama sa vo svojej autobiografii ponosuje, že aj ju tento nesprávny postoj k človečenstvu Kristovmu svádzal kedysi s pravej cesty, pokiaľ totiž bola ovplyvňovaná istými duchovnými učiteľmi tohto smeru a dokiaľ sa sama nepresvedčila o lepšom.

Bolo by veru pochabosťou, ak nie priam rúhaním, domnievať sa, že by sa niekto zo smrteľníkov a stvorenstva vôbec mohol priblížiť k božstvu a spojiť sa s ním viacej, ako bolo svätosväté človečenstvo Kristovo, skladajúce sa z duše i tela, človečenstvo, hypostaticky spojené s druhou božskou Osobou a v nej vnútorne — božskou perichorézou spojené s ostatnými božskými Osobami.

Ak teda spojenie Kristovho človečenstva s božstvom predstavuje vrchol spojenia s božstvom vôbec, vyplýva z toho nevyhnutne, že približovať sa Bohu, znamená len „rásť v mieru

⁹ Zomrela na rakovinu žalúdka. Knižne vyšiel spis: *Soeur Elisabeth de la Trinité, 1880-1906. Souvenirs*, 3. vydanie, Dijon 1911. — Jestvuje aj nemecké vydanie.

¹⁰ Kol. 2, 9.

plnosti veku Kristovho".¹¹ No tento „rast k Bohu“ nedeje sa len podľa Krista, exemplatívne, ani nielen pre Krista, meritórne, lež aj skrze Krista a v Kristu (kauzálne, mediálne, inštrumentálne, aby som nepovedal aj quasi — formálne). Kristus Ježiš je jediný náš Prostredník u Boha, je naša cesta k Otcovi. Mimo neho a bez neho nieto stúpania k Bohu.

Je pozoruhodné, že aj sestra Alžbeta od najsvätejšej Trojice, táto vari najväčšia dôvernica božskej Trojice, náleží k bytostiam najviac kristolocentrickým. Túžila stať sa „predĺženým človečenstvom“ božského Slova, aby sa v nej mohlo obnovovať celé tajomstvo jeho života.¹²

V Ježišovi Kristovi prebýva všetka plnosť božstva telesne — sómatikós. No telo a krv Kristova prebýva s nami v prevelebnej Sviatosti: vere, realiter, substantialiter — pravdivo, skutočne, podstatne, spolu s dušou a celým božstvom. Ak je teda Ježiš Kristus náš Prostredník k Bohu, je ním aj Ježiš Kristus sviatostný, je ním aj prevelebná Sviatosť oltárna. Francúzsky dominikán P. Bernadot napísal celú knižku o presvätej Eucharistii ako o ceste k najsvätejšej Trojici.¹³

Nebolo by veru vždy ľahkým spájať sa nám s naším Prostredníkom u Boha, s Ježišom Kristom, keby Pán Ježiš bol pre nás len historickou spomienkou alebo aj skutočnosťou len nadpozemskou, nebeskou. No Ježiš Kristus chcel vo svojej láske, ktorou nás miloval až do konca,¹⁴ chcel pre nás byť aj skutočnosťou pozemskou, nám súčasťou: spôsobom sviatostným.

¹¹ Ef. 4, 11.

¹² *Souvenirs*, str. 305-306. — O duchovnej náuke sestry Alžbety od najsv. Trojice napísal výbornú monografiu francúzsky dominikán P. P. Philipon; vyšla aj v talianskom preklade: *La dottrina spirituale di suor Elisabetta della Trinità*, 2. vyd. Brescia, 1943.

¹³ Vyšla aj slovensky v dominikánskej edícii *Veritas*.

¹⁴ Ján 13, 1.

Presväťou Eucharistiou chcel byť aj v našom hmotnom, časovom svete existenciálnom, v našom konkrétne.

Prevelebná Sviatosť aj ako konkrétna skutočnosť je naozaj stredobodom našich konkrétnych bytostí. Psychickú sústredenosť na ňu by sme nazvali *sobranosťou eucharistickou*.

S praktického stanoviska si uvedomme aspoň toto:

Takmer v každom našom kostole, azda aj v kaplnke v našom dome, pod jednou strechou s nami, je bohostánok, a to nie prázdny, lež s cibóriom, ktoré obsahuje prevelebnú Sviatosť, eucharistického Krista, nášho Prostredníka, nášho Priateľa, určovateľa nášho osudu pri smrti, nášho Boha. Tu je živý stredobod nášho duchovného života. Veriaci, ktorému eucharistický Kristus je pokladom a ktorý do neho vložil aj svoje srdce a urobil si z neho ťažisko svojho života a svojej činnosti, nadobudne neomylné eucharistickú sobranosť mysle. A čím viac bude eucharistický Kristus ohniskom jeho života, tým vo väčšej a nepretržitejšej sobranosti bude žiť. Bohostánok, prevelebná Sviatosť nie je pre neho len jednou z posvätných vecí, vari ako alebo aj trochu viac, ako napr. sväté ostatky, relikvie. Presväta Eucharistia bude pre neho ozajstnou prítomnosťou živého Bohočloveka, Ježiša Krista. A to veru nie je malý ani nedôstojný predmet, aby sa na neho upútala a sústredila celá bytosť a všetky duševné schopnosti a činy!

Je známe, že svätý Klement Hofbauer radil aj svetským ľuďom, ktorí sa chceli nábožensky usobrať na mysli, aby sa aspoň v duchu preniesli do niektorého známeho kostola a v duchu si pokľakli pred bohostánok...¹⁵

¹⁵ Vonkajší pomer a správanie sa voči eucharistickému Spasiteľovi je normované liturgickými predpismi a zvykmi svätej Cirkvi. Všeobecne povedané, neradí sa od nich odbočovať. No svätí predsa ob-

II. ČISTO METODICKÝ, VŠEOBECNÝ A FORMÁLNY SPÔSOB NABOŽENSKEJ SOBRANOSTI MYSLE

je *prax častých strelných modlitieb*. Ich obsah, predmet môže byť veľmi pestrý a rozmanitý. V nich sa prejavuje duševná i duchovná svojrázna fyziognómia jednotlivých veriacich alebo jednotlivých duchovných smerov. Každý, kto vedie duchovný život, by mal mať — a bezpochybné aj má — *svoje* strelné modlitby. Istý rehoľný predstavený napr. odporúča časté úctivé vzývanie najsvätejších mien.

Svätý Augustín prirovnáva krátke, strelné modlitby k šípom. *Tertium comparationis* nie je pre svätého Augustína smer, že totižto miera do božieho Srdca, lež rýchlosť, s akou letia z našich srdc a s našich perí. „*Orationes . . . raptim quodammodo iaculatae.*“¹⁶ Svätý Ján Zlatoústý odporúča časté strelné modlitby obecnstvu svojich veriacich, lebo takéto modlitby sú veľmi vhodné na to, aby sme svoje srdce ľahko a sladko pozdvihli k Bohu.¹⁷ Otcovia púšte veľmi si obľúbili strelné modlitby. Slávnou sa stala tak nazývaná „Modlitba Ježišova“: „Pane Ježišu Kriste, Syn Boží, zmiluj sa nado mnou hriešnym!“ Boly o nej vypracované mystické teórie a napísané celé spisy.¹⁸ Svätý Jozafat († 1623), mučeník jednoty Cirkvi, denne sa ju modlieval tristo ráz za sjednotenie rozkolníkov a každú modlitbičku sprevádzal poklonami — proskínézou. Geniálni (podľa charakteristiky Sven

---

čas od nich odbočovali z veľkej viery a lásky, ako napr. sv. Klement, ktorý klopaním na dverka bohostánku dovoľával sa pomoci eucharistického Spasiteľa.

¹⁶ Ep. 130 ad Probam, n. 20. *Migne*, PL 33, 502.

¹⁷ *Migne*, PG 54, 646, 666.

¹⁸ Pre neprístupnosť nemôžem, bohužiaľ, poukázať bližšie na knihu *Viller-H. Rahner*, Asketika a mystika v dobách svätých Otcov (v nemeckom spracovaní).

Hedina) francúzski lazaristi-misionári Huc a Gabet v štyridsiatich rokoch minulého storočia naučili podobnú modlitbu čínskeho lekára-konvertitu v tibetskej Lhasse (ktorý ju používal aj namiesto kresťanského pozdravu pri stretnutí).

O strelných modlitbách krásne píše anglický oratorián William Faber: „Strelné modlitby sú ako by nebeskou stránkou roztržitosti. Robia to isté pre Boha, čo roztržitosť robí proti Bohu. Majú zvláštnu silu zaháňať roztržitosť a sú jej najlepšimi kontrolormi.“¹⁹ Cirkev ich veľmi odporúča a preto obdarúva ich aj odpustkami.²⁰

III. SMIEŠANÝM METODICKO-PREDMETNÝM SPÔSOBOM

náboženskej sobranosti je nábožný zvyk *pozdravovať preblahoslavenú Pannu Máriu Zdravasom, keď bijú hodiny*. Nazvali by sme to *sobranosťou mariánskou*.

Tento spôsob je metodicko-formálnym, nakoľko pridrižiava sa určitého vonkajšieho znamenia a určitej modlitby. Je pritom predmetným, nakoľko vzfahuje sa na určitý predmet, preblahoslavenú Pannu Máriu. Tento spôsob má rozličné odtienky, pokiaľ totižto v ňom vystupuje do popredia viacej alebo menej prvý alebo druhý moment, každý ešte stupňovite rozrôznený. Áno, predmetný moment sám, totižto vzťah na Matku Božiu, môže byť kolorovaný inými predmetnými spôsobmi náboženskej sobranosti, ako sme uviedli vyššie.

Veľkým širitelom tohto spôsobu bol svätý Alfonz Liguorský († 1787), ktorý taktiež odporúčal obdobný dobrý zvyk zatvárať do dvoch Zdravasov každé dôležité dielo. Vofakde vo svo-

¹⁹ V nemeckom preklade: *Fortschritt der Seele*, c. 24. — Citované podľa L. Müller, SJ, *Asketika*, Trnava, Posol BS 1944, str. 99—100. Aj texty k poznámkam 16. a 17. sú vzaté odtiaľ.

²⁰ Redemptoristi v Podolínci chcú vydať malú príručku odpustkových modlitieb.

jich Mariánskych chválach uvádza príklad svätého Bernarda, ako ho raz preblahoslavená Panna na dôkaz svojho zaľúbenia v anjelskom pozdravení pozdravila slovami „Ave Bernarde!“, keď ju on oslovil Zdravasom: Ave Maria!

Podnes stoja na chodbe kláštora v Pagani pri Neapoli pamätné hodiny, ktoré svojimi údermi dávaly svätému Alfonzovi znamenie na modlitbu anjelského pozdravenia.

Obvykle sa proti tejto mariánskej pobožnosti stavia námietka, že časté (štvrt hodinové) prerušovanie zamestnania Zdravasom prekáža vážnej práci a takmer ju znemožňuje.

Na to môžeme odpovedať, že túto metódu musíme brať *ako celok*, totižto ako rozumnú snahu pozdravovať najsvätejšiu Panu pri každom bití hodín, prakticky obyčajne každú štvrt hodinu. Pravda, zamestnanie býva niekedy také vážne, že bitie hodín nepočujeme. Alebo ak aj počujeme, niekedy nie je možné, najmä keď sme aktuálne zaneprázdnení svojimi bližnými, prerušiť zamestnanie na takú dlhú chvíľu, čo by sme sa pomodlili celý Zdravas. No v takých prípadoch stačí vysloviť v duchu aspoň prvé slová anjelského pozdravenia alebo aspoň na zlomok sekundy zaletieť v duchu k nebeskej Matke a Kráľovnej. Myslíme však, že k podstate tejto metódy náleží v každom prípade usilovať sa aspoň o hodinový úplný Zdravas.

Pravda, najsvätejšia Panna nestojí v stredobode nášho duchovného života natoľko, žeby bola naším hlavným ťažiskom, ktorým je Boh a Bohočlovek Ježiš Kristus. Ale jej význam nie je nijako iba periferný. Každú smernicu nášho konania, ktorá sa týka najsvätejšej Panny ako obvod kruhu, periferiu božského života, presvätá Panna vie premeniť na dostredivý polomer, vedúci ku Kristovi, k Bohu.

Nechceme tu hovoriť o prostredníctve Panny Márie. Uvedieme len takmer výstražné slová

istého duchovného spisovateľa o význame úcty a lásky k Matke Božej:

Bez úcty a oddanosti k najsvätejšej Panne nás môžu sklamať všetky známky svätosti. Niekoľko môže aj cez dlhé roky žiť horlivým, svätým životom. No ak nedostal dar, aby sa ustavične utiekal k najsvätejšej Panne ako dieťa k matke, nie som istý, hovorí ten spisovateľ, že taký vytrvá. Tajná pýcha sa môže vlúdiť do jeho duše. Život ustavičného zapierania sa mu sprotiví a nastane pád. Svätý Alfonz, učiteľ Cirkvi, ktorého toľme zaujal problém zotrvania v dobrom a otázka spasenia, vidí poslednú a najistejšiu záruku v ustavičnej modlitbe, v modlitbe a úcte k najsvätejšej Panne.²¹

Je bezpochyby ešte viacej rozličných a účinných spôsobov náboženskej sobranosti mysle mimo tých, ktoré sme uviedli, napr.: sledovať po celý deň „hodiny umučenia Pánovho“, časté obnovovanie dobrého úmyslu a podobne. Ale myslíme, že všetky ostatné možné spôsoby sa dajú voľajako uviesť do súvislosti so základnými spôsobmi, ktoré sme uviedli.

²¹ P. Jozef Schrijvers, CSSR, *Ma Mère*, 3. vydanie, Louvain 1929, str. 82-84, 85.

„Moja“ svätá omša.

Charles Grimaud.

II.

Kresťan, úd Kristov.

Kde uvidíme, že keď Kristus je hlavný Kňaz, kresťan tvorí časť Krista a preto spoluúčinkuje na Kristových kňazských úkonoch.

Tajomný (mystický) Kristus.

Jediný kňaz obetuje svätú omšu, Ježiš Kristus.

Ale čože tu máme rozumieť Ježišom Kristom?

Odpoveď na túto otázku pootvára nám nezmerateľné obzory.

Kristus, ktorý obetuje svätú omšu, nie je — ako si to veriaci veľmi ľahko predstavujú — taký Kristus, aký bol na Kalvárii vo svojom poníženom vonkajšku. Ježiš Kristus nie je viac v tejto podobe; tá už pre neho pominula.

Kristus, ktorý obetuje svätú omšu a je prítomný na oltári, je Kristus terajší, oslávený, kráľujúci na nebi, sediaci na pravici svojho Otca a zamestnávajúci sa úplným dokončovaním vykupiteľského diela.

No tento súčasný Kristus nie je sám. K Ježišovi Kristovi, Hlave a Vodcovi, pridružené je jeho tajomné telo, ktorým je Cirkev, shromaždenie veriacich. Ježiš Kristus a jeho tajomné telo tvoria „celého Krista“, — ako ho svätý Augustín volá — ktorý odteraz obetuje Bohu na oltári poctu nekonečnej obety: „Celý Kristus je hlava a telo: jeho hlava je jediný Syn Boží, jeho telo zasa Cirkev.“¹

Čo je tajomný Kristus?

Tajomný Kristus, veľkňaz Najvyššieho, je teda Ježiš spojený so svojimi veriacimi, — ako naša hlava spojená je s našimi údmi — aby tvoril jeden dokonalý celok, ustavične pracujúci pre ten istý cieľ.

Svätá Cirkev, ktorá je spoločnosť veriacich v Kristovi, je Kristovo tajomné telo. On je jeho hlava. Veriaci sú jeho údmi. Teda Cirkev je Kristova „plnosť.“²

Označenie „tajomného“ nemá v nás vzbudiť dojem, že toto telo je výmysel. „Tajomný Kristus“ nemá nič neskutočného. To je Kristus taký, aký teraz je, ako Hlava, neoddeliteľná od svojich vykúpených údov, vzdávajúca v spolení s nimi najsvätejšej Trojici dokonalú chválu.

¹ De unitate Ecclesiae contra Donatistas, n. 7.

² Ef. 1, 23.

Ako je budované tajomné telo Kristovo?

Teda tajomné telo čiže Kristova Cirkev je vospolnosť veriacich, spojených s Kristom.

Ale akože sa tvorí spojenie údov s hlavou v tejto vospolnosti veriacich? Zvláštnym a neporovnateľným spôsobom, ktorý pousilujeme sa jasne vyložiť.

Každá spoločnosť spája svoje údy vospolok a s hlavou dajakým putom. Napríklad: vojaci spojení sú s generálom v jedno vojenské telo shodnou vôľou a prijatím prísnej disciplíny v službách vlasti. Puto, ktorým Cirkev sdružuje svoje údy, je celkom odchodného rázu a oveľa vznešenejšieho nad všetky putá, ktoré členov ľudských spoločností spájajú s ich vzájomnými hlavami.

Kresťana v tajomnom tele drží s Hlavou fyzické puto, neobyčajne mocné, milosť, zdroj nadprirodzeného života.

Táto milosť, čo spája, oživuje a pretvorojuje všetky údy, vyteká z Hlavy. Veru, Kristus-Hlava je naplnený Duchom svätým, ktorý je naraz oživovateľom Hlavy a celého tajomného tela. S tohto ducha zostupuje cez Hlavu a až do údov výron živý a oživujúci: „vivificantem“.³

Táto milosť má zázračnú úlohu vzhľadom na budovanie tajomného Krista. Ona pretvoruje „starého človeka“,⁴ ako ho svätý Pavol volá, to jest človeka padlého, nesúceho teraz prispôbiť sa tajomnému telu, v človeka nového čiže nadprirodzeného, ktorý priam svojím pretvorením je „zaštepý“⁵ na Krista-Hlavu.

Premena „starého človeka“.

Starý človek vplyvom milosti pretvoruje sa; toto pretvorenie tým, že ho prenáša do nadprirodzeného stavu, prispôsobuje ho tajomnému telu.

³ Nicejské vierovyznanie.

⁴ Ef. 4, 22.

⁵ Rim. 6, 5.

Túto činnosť môžeme objasniť len prirovnaním. Kristus je utešený diamant, ktorý vrhá lúče ako slnko, bo vyžaruje okolo seba svetlo, ktoré mu dáva Duch svätý; toto vyžarovanie je milosť.

Teda tento diamant má podivnú vlastnosť, že dáva diamantový lesk všetkým pieskovým zrnkám, čo sú v jeho žiarení, totižto všetkým hriešnym ľuďom, ktorí poddávajú sa Kristovej milosti. A keďže aj oni vyžarujú svetlo, čo od Krista prijali, stávajú sa iskrivými.

Ak daktorý z týchto briliantov vybočí zo žiarenia, naskutku stáva sa pieskovým zrnkom; nový človek znova sa stáva „prirodzeným“, človekom hriešnym, už nie je Kristov.

Súhrn diamantov, sorskupených okolo ústredného diamantu a v jeho žiare, tvorí tajomné telo, ktorého jačanie je viditeľné pre časť tohto tela, ktorá je teraz v nebi. Jeho lesk je pre tú časť, ktorá je na zemi, skrytý pod zemitou vrstvou, takže oko nerozozná prirodzeného človeka, odlúčeného od Kristovho tela, a znadprirodzeneného človeka, ktorý „zjaví sa sebe samému“⁶ len po spadnutí smrteľného povrchu.

Časť tajomného tela, ktorá je v nebi, jednostaj pribúda na nových vyvolených. Toto tajomné telo rýchle rastie, sorskupené v žiarení okolo svojho strediska Ježiša Krista, Slnka spravodlivosti; od jedných Všečsvätých po druhých „Kristus rastie“, až dospeje „na vekovú plnosť svojho tela“ tajomného, „na muža dokonalého“, in plenitudine aetatis corporis Christi, ... in virum perfectum.⁷ Vtedy veky sa skončia; počet vyvolených bude úplný.

Spojenie údu s jeho Hlavou.

Ak toto prirovnanie pomáha pochopiť premenu údu pod vplyvom milosti, nenaznačuje ešte dosť životné spojenie, ktoré je medzi

⁶ Rim. 8, 18.

⁷ Ef. 4, 13.

Kristom a znadprirodzeným veriacim. Aby sme ukázali, až kde ide dôverné spojenie, ktoré spája údy s hlavou v tajomnom tele, musíme sa obrátiť na taký výrazný obraz, ktorým sám náš Pán ráčil nás zasvätiť do tohto veľkého tajomstva.

Ježiš Kristus povedal svojim apoštolom: „Ja som pravý vinič a môj Otec je roľník... Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže donášať ovocie sama od seba, ak len neostane na viniči, tak ani vy, ak len neostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti; kto ostáva vo mne a ja v ňom, ten donesie mnoho ovocia; lebo bezo mňa nič nemôžete činiť... Ostaňte v mojom milovaní... Toto hovoril som vám, aby moja radosť bola vo vás a aby sa vaša radosť vyplnila.“⁸

„Ja som vinič, vy ste ratolesti.“ Náš Pán nemohol vybrať význačnejší obraz na to, aby nám objasnil, na akom stupni dôvernosti, j e d n o t y, je veriaci spojený s ním v tomto celku, ktorým je tajomný Kristus. Ratolesť a vinič, ktorý ju drží, tvoria jedno živé: veriaci a Kristus tvoria jedinú mravnú bytosť, ktorá má božský život.

Čo drží stravec hrozna? Doista konárik; no nie bez pomoci kmeňa: veriaci prináša plody klaňania, chvály, zadosťučinenia, ale nikdy nie bez N e h o. „Bezo mňa nič nemôžete robiť.“

Kmeň vydáva svoje ovocie prostredníctvom konárov. Ježiš Kristus uskutočňuje v Cirkvi prýštievanie divov svätosti skrze svojich verných, ktorí sú s ním spojení. No hoci potrebuje k o n á r e, jednako môže sa obísť bez t o h t o, jednotlivého konára. A veru hriech usmrcuje t ú t o, j e d n o t l i v ú ratolesť. Od tej chvíle tento konárik nemá života z kmeňa; predsa ostáva ešte s ním spojený vierou a kresťanským znamením. Môže byť znova oživený odpúšťajúcou milosťou.

⁸ Ján 15.

Nebolo možné jasnejšie vyjadriť túto skutočnosť spojenia veriaceho s Kristom, spojenia životného, nevyhnutného. Aby kresťan žil, musí byť jedno s Kristom vo veľkom nadprirodzenom ústrojenstve, ktorým je tajomné telo.

Teraz už môžeme pochopiť, z čoho sa skladá „celý Kristus“, z kmeňa, ratolestí, konárov, lístia a plodov. Kristus má vo svojom človečenstve v plnosti miazgu, ktorou ho božstvo obohatilo a rozprudzuje ju až do svojich najodľahlejších ústrojov, to jest až do najmensej z malých duší, s ním spojených.

Akáže je táto miazga, ktorú Kristus, božský kmeň, čerpá v najsvätejšej Trojici? To je posväcujúca milosť. Náš Pán pripodobňuje ju sile, ktorú tvorí, udržuje a rozprudzuje Duch svätý, ten Duch, ktorý naplnil Krista, našu hlavu, od samej chvíle jeho počatia, podľa anjelových slov Márii: „Duch svätý zostúpi na teba a sila Najvyššieho zatieni ťa.“⁹ Tento Boží Duch, ktorého svätý Pavol bez rozdielu volá Duch svätý alebo Duch Ježišov, rozlieva život Hlavy do všetkých údov tajomného tela. „Skrze Ducha svätého vyliala sa láska do našich srdc“, totižto milovanie, ktoré spája a sjednocuje: „Ja som vinič, vy ste ratolesti... Ostaňte v mojom milovaní.“

Praktické dôsledky jestvovania tajomného tela.

Teda náš Pán nám svojou výpoveďou: „Ja som vinič, vy ste ratolesti“, odhalil jestvovanie tajomného Krista.

Keďže toto tajomné telo jestvuje, musí uplatňovať svoju činnosť, musíme ho vidieť činné. A to práve aj tak je. Písmo sväté viac ráz nám naznačuje dôsledky spojenia Hlavy s údmi.

Keď Pán Ježiš vraví o poslednom súde, uvádza tieto slová: „Bol som hladný, a dali ste *mi* jesť... Bol som nahý, a priodeli ste *ma*; chorý, a navštívili ste *ma*;... chudobný, a pod-

⁹ Luk. 1, 35.

porili ste *ma*. Veru, povedám vám, nakoľko ste to urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, *mne* ste to urobili."¹⁰

Nebolo možné jasnejšie potvrdiť životnú výkonnosť tajomného tela. Kristus, to je jeho chudobný, chorý, hladný úd, ako moja ruka som *ja*; ako ten, kto ošetruje moje oko, moju nohu alebo moju ruku, *mňa* ošetruje, priam tak ten, čo zaoberá sa Kristovým údom, *Kristovi* pomáha.

A zasa ten, kto spôsobuje utrpenie jednému z Kristových údov, samému Kristovi ho spôsobuje. Práve náš Pán to jasne potvrdzuje, keď svätému Pavlovi, na zem srazenému na ceste do Damasku a pýtajúcemu sa: „Pane, čo chceš, aby som konal?“, odpovedá: „Ja som Ježiš, ktorého ty prenasleduješ.“¹¹ Svätý Pavol chápe na poli hlboký význam týchto slov: škodí Kristovi, bo doráža na jeho údy.

To by sme veru málo chápali myšlienku veľkého apoštola, keby sme v týchto slovách videli skorej prostý slovný obraz ako presné vyjadrenie skutočnosti. Svätý Augustín poznamenáva, že „keby sme neboli jeho údmi, Ježiš Kristus by nebol vravel Šavlovi: Prečo *mňa* prenasleduješ? Lebo Šavol neprenasledoval *jeho*, ale jeho údy. Ježiš Kristus nechcel povedať: mojich svätých, mojich služobníkov alebo ešte čestnejšie mojich bratov, ale *mňa*, totižto moje údy, ktorých hlavou ja som.“¹²

Takto pod touto Hlavou my, údy, „sme všetci jedno telo v Kristovi“.¹³ (Pokračovanie.)

Nebeský Otec.

Prof. Dr. Peter Ketter.

V.

Je vari Boh len pre deti a vekom sošlých starcov? Rozhodne nie! Je to Boh, ktorého sa musíme len obávať? Tiež nie. Ale je to Otec,

¹⁰ Mat. 25, 35.

¹² Tract. in Joan. 28.

¹¹ Skut. 9, 4.

¹³ Rim. 12, 5.

ktorý nás miluje a ktorého aj my máme milovať. Ako však ho môžeme milovať, keď ho sotva poznáme? Toto sme počuli: Jednorodený, ktorý sám je Boh, Kristus, ten nám ho zvestoval. A to nielen slovom, učením a svojimi zázrakmi. Ale oveľa viacej svojou viditeľnou prítomnosťou medzi ľuďmi. — Kristus je stelesnené zjavenie sa nebeského Otca. — Veľmi málo myslíme na to, že Kristus nám nezvestoval len vôľu božiu, ale že v ňom sa v ľudskej podobe viditeľne prejavila podstata božia. V Kristovi chodil Boh ako človek po zemi. Preto List k Židom pokračuje, keď bol už prv hovoril, že Boh prehovoril k nám skrze Syna: „On (Syn) je odlesk jeho slávy a obraz jeho podstaty.“¹ Apoštol Pavol nemôže prestať poukazovať na túto prešastnú skutočnosť mladým kresťanom. Táto skutočnosť, že v Kristovi sa nám zjavil sám Boh, znamenala pre neho nové východisko: „Boh“, tak hovorí,² „ktorý povedal, aby sa zo tmy svetlo zaskvelo, ten aj v našich srdciach rozsvietil svetlo, aby svietilo poznanie slávy božej v tvári Ježiša Krista.“ Pavol počíta k zatratencom každého, kto neverí v Krista. Týmto diabol, boh tohto sveta, zaslepil mysle, aby im nezasvietilo svetlo evanjelia Kristovho, ktorý je obrazom Boha. V Ježišovi Kristovi prebýva plnosť božstva zosobnená, skutočne „stelesnená“.

Kto by azda ešte pochyboval o tejto pravde aj po takých závažných výpovediach apoštolových, ten by už musel umlknúť pred presvedčivými dôkazmi samého Krista. Svojich nepriateľov, ktorí sa chvastali, že Boh je ich otec, takto zavrátil: „Vy nepoznáte ani mňa, ani môjho Otca. Keby ste mňa poznali, poznali by ste aj môjho Otca.“³ Ja a Otec sme jedno.“⁴ Jedno, hovorí Ježiš, a nie jeden. Jedno v božskej bytosti, nie v osobe. Nič potechy plnšieho nemohol Pán povedať zarmúteným apoštolom vo veče-

¹ 1, 3.

² 2 Kor. 4. 6.

³ Ján 8, 19.

⁴ Tamtiež 10, 30.

radle v hodine lúčenia. Svätý Ján celkom dramaticky vylíčil toto sebaobetovanie Syna Božieho.⁵ Ježiš o tom hovoril, že teraz sa vracia zpiatky k Otcovi, ktorý je na nebesách, od ktorého odišiel, aby priniesol ľuďom zjavenie božie. „Kde ja idem, viete — i cestu poznáte. Tu riekol mu Tomáš: Pane, my nevieme, kde ideš, a ako môžeme poznať tú cestu?“ Ježiš mu odpovedal: „Ja som cesta, pravda a život. Nikto nepríde k Otcovi, iba skrze mňa. Keby ste ma poznali, vtedy by ste poznali aj môjho Otca; ale odteraz poznáte ho, ba videli ste ho.“ Tu riekol mu Filip: „Pane, ukáž nám Otca, a dostačí nám!“ Celkom otvorene, ba skoro naivne, predniesol túto prosbu ináč taký tichý a zamyslený Filip. Bola dobre myslená, ale málo uvážená. On pevne verí, že tu pred ním, v ľudskej podobe Kristovej, stojí večný Syn nebeského Otca. Ale on by chcel viacej vidieť. Majster mal by im nejakým zázrakom ukázať samého Otca tak, aby ho videli vlastnými očami, ako pred dvoma alebo troma dňami na vlastné uši počuli jeho hlas na chrámovom nádvorí. Pán, trocha zarmútený, ale predsa plný dobroty, obracia sa k Filipovi a hovorí: „Tolký čas som s vami a tu nepoznal si ma? Filip, kto mňa videl, ten videl Otca. Či neveríš, že ja som v Otcovi a Otec je vo mne?“

Kto prijíma tieto svedectvá samého Ježiša, ten ťažko môže pochopiť, ako Harnack mohol tak jednostranne preháňať myšlienku Otcovstva: „Nie Syn, ale jedine Otec patrí do evanjelia, ako to hlásal Ježiš.“ Pretože Kristus vyhlásil sa za rovného v podstate s Otcom, zachoval nám spolu najhlbší pohľad do podstaty Otca. Len vtedy, keď poznáme Syna, poznáme aj Otca.⁶ Vráťme sa však znova k začiatku nášho výkladu o božej myšlienke Nového zákona. „Nikto nevidel Boha. Jediný, Jednorodný, ktorý je Boh, ktorý je v lone Otcovom a ktorý nám priniesol

⁵ 14, 1.

⁶ Ján 14, 6—7.

o ňom zprávu." Denne si to budeme pripomínať v liturgii svätej omše. Toto sa hovorí na konci kánonu o Synovi Božom: „Skrze neho a s ním a v ňom, nech je tebe, Bože, všemohúci Otče, v jednote Ducha svätého všetka česť a sláva na veky vekov." Potom kňaz vyzýva všetkých: „Modlime sa: Spasiteľnými príkazmi napomínaní a božím návodom poučení opovažujeme sa povedať: Otče náš, ktorý si na nebesách!" My sa „opovažujeme" tak povedať, hovorí liturgia, lebo nám to prikázal Syn a sám nás to tak naučil. Sami od seba by sme to nemohli. Omnoho dôkladnejšie mali by sme byť o všetkom poučení, keď sa tak často modlíme Otčenáš. Lebo inak táto najkrajšia zo všetkých modlitieb stane sa bezmyšlienkovitou formulou a najvznešenejšie z mien sa znesväťí. Boh je naším Otcom, ale tento Otec je aj náš Boh a Pán. Nie otročným strachom, ale detinskou úctou má byť nalaďená naša duša. „Preto zohýbam svoje kolená pred Otcom", píše svätý Pavol v Liste Efezanom. „Od ktorého pochádza všetko otcovstvo na nebi i na zemi."⁷ To je najsprávnejšie smýšľanie a konanie, čím častejšie vravievame: „Otče náš, ktorý si na nebesách!"

Preložil: Ladislav Kýška.

Duchovnosť vo svätých.

„Žijem, už nie ja, ale žije vo mne Kristus" (svätý Pavol).
Prepracúvam sa k tejto najutešenejšej veľkosti?

Svätá Margita, dominikánka, a dary Ducha svätého.

P. Bertrand Hüsk a, OP.

I.

Pred dvoma rokmi dominikánska rehoľa kánonicky dostala novú svätú, ktorá z dialavy

⁷ Ef. 3, 14—15.

sedemsto rokov žiari ako sedemfarebná krásna dúha. Po svätom Albertovi Veľkom, cirkevnom učiteľovi, ktorého Pius XI. r. 1931 vyhlásil za svätého, ona je mimo viacej ako 270 blahoslavených z dominikánskej rehole šestnástou svätou, ktorú pápež Pius XII. roku 1944 kanonizoval. Sotva mala 29 rokov (1241—1270), keď zomrela, a už sa vyšvihla na vysoký stupeň dokonalosti. Bolo to za búrlivých čias, keď Tatári vtrhli do Poľska, Maďarska, na pustatine Mohi zničili vojsko uhorského kráľa Vojtecha IV., ktorý utekal so svojou manželkou Máriou Lascaris cez Zniev, Trenčín, Hainburg do Dalmácie na ostrov Klisa. Tu sľúbili, že Pánu Bohu zasvätia dieťa, čo kráľovná nosila pod srdcom.

Keď Margita vyrástla, rodičia dali ju ako chovanku k dominikánkam II. radu vo Vesprieme. Potom vstúpila do rehole a v Pešti na ostrove Zajacov, čo neskoršie pomenovali Ostrovom svätej Margity, venovala v kláštore, ktorý jej otec vystavil, Pánu Bohu svoj nevinný život.

Ako na Turíce Duch svätý sostúpil na apoštolov a obdaril ich siedmymi darmi, tak aj svätá Margita v hojnej miere dostala z týchto darov. Uvažujme nakrátko o nich podľa Sumy svätého Tomáša, ktorého tiež Duch svätý obohatil nebeskou múdrosťou. Bázeň, rozumnosť, rada, múdrosť, vedenie, pobožnosť a sila sú ako sedemfarebná dúha, čo okrášlila život svätice a pomohla jej vždy hlbšie vniknúť do tajomstiev mystického života. Svätí Otcovia a stredovekí teológovia na čele so svätým Tomášom Akvinským¹ vypracovali celú sústavu v učení o daroch Ducha svätého. Rudolf Graber² píše: „S darmi Ducha svätého stojí a padá kresťanská mystika.“ Dobré pochopenie náuky o daroch je úzko spojené s náukou o význame posväcujúcej milosti pre duchovný život. Táto milosť, vliata do našej duše pri svätom krste, prináša nám aj dary

¹ Suma teologická I—II, ot. 68. — III. ot. 39.

² Die Gaben des hl. Geistes 64.

Ducha svätého; jej najvyšší rozvoj v duši kresťana je podkladom kresťanskej mystiky. Teologická náuka o daroch Ducha svätého zakladá sa na slovách proroka Izaiáša: „Prút vzíde z koreňa Jese, výhonok z koreňa jeho vykvitne, a spočinie na ňom Duch Pánov: duch múdrosti a rozumu, duch dary a sily, duch vedenia a pobožnosti a naplní ho duch bázne Hospodina.“³ Tieto slová sa vzťahujú síce na prvom mieste na Mesiáša, ale spolu aj na veriacich a najmä svätých, ktorí tak úzko spoluúčinkovali s milosťou božou. Veď svätý Pavol, apoštol, tak často prízvukuje, že celý Kristus je Ježiš spolu s veriacimi; teda hneď nám je jasný teologický záver: Duch svätý rozdáva svoje dary všetkým veriacim, ktorí sú spojení s Kristom a tvoria s ním jednotu. Dary nie sú samé vnuknutia Ducha svätého, ale akési dispozície, ktoré nás činia ochotnými počúvať jeho volanie, jeho vnuknutie a takto spĺňať jeho vôľu.⁴

Načrtnime jednotlivé dary a prispôbme ich životu svätej Margity. Prvý je *dar múdrosti*. Je to príjemné poznanie duchovných vecí, nadprirodzený dar, ktorým oceňujeme božské veci pomocou duchovného ochutnávania, čo nám vnuká Duch svätý. Tento dar nás robí schopnými, aby sme dali prednosť radostiam v službe božej pred márnymi, smyselnými radosťami tohto sveta. Touto nebeskou múdrosťou osvietený kráľ Dávid zvolal: „Pane, aký milý je tvoj príbytok; jeden deň v tvojom dome znamená viac, ako veľa rokov, prežitých mimo teba.“⁵ Svätá Margita cenila si Boha nadovšetko a nezakladala si na pominateľných veciach. Často vravievala so žalmistom k sestrám: „Ochutnajte a viďte, aký sladký je Pán.“ Veľkú radosť mala z duchovných vecí, rada sa modlievala a rozjímalala, často celé hodiny strávila pred svätostánkom, ako v jej životopise píšú: Columbarium.

³ Iz. 11, 1—3.

⁴ Suma teologická I—II, ot. 68, čl. 2.

⁵ Žalm 83.

Svätý Tomáš Akvinský porovnáva dary Ducha svätého s vlastnosťami holubice: „Duch svätý sostúpil na pokrsteného Krista v podobe holubice, lebo vlastnosti holubice znázorňujú sedem darov Ducha svätého. Holubica totižto často má svoje hniezdo na brehoch vody, aby vidiac sokola mohla sa ponoriť do vody a utiecť. To znamená dar múdrosti, ktorým svätí boží, rozjímajúc na brehoch živých vôd Písma svätého, odporujú zlosynom.“^o Aj svätá Margita bývala na brehoch vôd. Na dunajskom ostrove bolo to malé hniezdo, kde ona ako Bohu zasvätená holubica s rehoľnými sestrami žila pre nebeského Ženicha. No to bol len symbol toho hniezda na brehoch živej vody, kde ona pred Sviatosťou oltárnou vsala do seba nebeskú múdrosť. Všetko chápala so stanoviska večnosti. Keď bola malá, spýtala sa, čo znamená kríž? Sestry jej vysvetlili, že na ňom vykrvácal za nás milý Spasiteľ. Začala usedavo plakať a odvtedy ukrižovaný Spasiteľ bol strediskom jej života. Nebeská múdrosť ju nabádala odmietnuť sobáš s českým kráľom, s poľským a sicílskym kniežaťom, lebo bola Bohu zasvätená. Keď jej rodičia vyhrožovali, povedala: „Vás, drahý otče a kráľ, a vás, milovaná matka a kráľovná, uznávam vo všetkých veciach za rodičov, čo sú podľa vôle božej, ale čo sa protiví vôli božej, v tom neuznávam vás za božích nástupcov.“ Len nebeská múdrosť jej tieto slová vnukla, pre ktoré toľko musela trpieť od sestier.

Dar rozumnosti nás učí, ako máme prehĺbiť pravdy viery. Svätý Pavol tvrdí, že Duch svätý spytuje všetko, aj hĺbokosti božské. Nie že by sme celkom mohli pochopiť tajomstvá božie; to bude len v nebi. Ale učí nás vniknúť do týchto tajomstiev, ako je to len možné tu na zemi. Tohto daru dostalo sa najmä svätým cirkevným učiteľom, ktorí mali iných poučovať o pravdách viery, ale pritom aj iní ho mali v hojnej miere,

^o Suma III, ot. 39, čl. 6, k 4.

ako ukazuje príklad tejto svätice. Rada čítala Písmo sväté a vhlbila sa do rozjímaní nebeských právd. Bola zbehlá vo vede svätých, „scientia sanctorum“⁷ a darom rozumu vždy hlbšie prenikla do zjavenej pravdy.

Svätý Tomáš vraví: „Holub vyberie najlepšie zrnká, a to znamená dar rozumnosti. Svätí pomocou tohto daru vyhľadajú zdravé učenie a tým sa nasycujú.“⁸ Svätá Margita bola takou holubicou, čo zdravé učenie mystických a asketických učiteľov vyhľadávala a ich výpovede si hlboko do srdca vštepila. Veľmi sa jej páčila výpoveď: Nikoho neopovrhnuť, sám seba opovrhnuť a tešiť sa, keď nás opovrhnú. Od tých čias ešte viacej sa tešila, keď jej sestry dali príležitosť k pokore, ba priamo vyhľadávala také príležitosti. Také práce konala v kláštore, ktorými iné opovrhovaly. Pomáhala v kuchyni, v záhrade. Ako dcéra kráľovská zametala chodby, opatrovala choré sestry. Keď sestru Alžbetu nikto nechcel ošetrovať pre odpor vzbudzujúcu chorobu, ona si vyprosila od priorky dovolenie, aby ju mohla ošetrovať. Bola taká ťažká, že ani dve sestry ju nemohly zdvihnúť s postele, aby ustlaly; ale Pán Boh dal svätej Margite pre jej veľkodušnosť toľko sily, že ju sama mohla zdvihnúť. Radovala sa, keď jej ošúchané šaty daly, a lepšie rada dala sestrám. Bol ozajstnou učeníčkou Kristovou, lebo vedu svätých prispôsobila ku všetkým okolnostiam života, a jej srdce neliplo na pozemské veci.

Z Lomnického štítu alebo z iných vrcholov Tatier je krásny výhľad na celé okolie. Tam vo vysokých výšinách mizne všetko malicherné a človek bližšie sa cíti k nebu. Aj preduchovená Margita vedou svätých povzniesla svoj zrak k nebu a pozemské veci pokladala za rebrik, po ktorom vystupovala k nebeským skutočnostiam. Jej výpovede ukazujú, na akom vyso-

⁷ Múdr. 19, 19.

⁸ Suma III, ot. 39, čl. 6, k 4.

kom stupni vedy svätých bola. Keď raz v jedálni sestry čítaly o mučeníctve svätého Jakuba, apoštola, so žiariacou tvárou spýtala sa sestry Alinky Ajkay: Či sa vám páči, čo sme pri obede čítaly? — Áno, páči sa mi; ale čo osoží, keď ja nemôžem pre Krista toľko trpieť, ako tento apoštol? — Na to svätá Margita oduševnene povedala: „Ó keby som ja bola vtedy žila, ako by som sa bola tešila, keby ma boli po kúsku rozsekali a napokon hlavu sfali pre Krista.“ Keď sa ju sestra Katarína Várady pýtala, čo má robiť, aby sa vrúcne modlievala? Ona jej odpovedala: „Milá sestra, obetuj svoje telo a dušu Pánu Ježišovi, buď vždy s ním spojená, aby ťa od neho ani smrť ani hriech neodlúčil.“ Veru, len dar rozumu mohol jej takéto výpovede na jazyk dať.

Dar rady chráni nás pred nerozvážnym konaním, ľahkovážnosťou a prenáhlením, najmä však pred nadutosťou a pýchou. Darom rady odpovie nám Duch svätý na prosbu, ktorú k nemu vysiela pobožná duša so svätým Pavlom: „Pane, čo chceš, aby som robil?“ Božský Spasiteľ vždy to konal, čo sa nebeskému Otcovi páčilo. A to preto, že bol vedený duchom rady a v každom prípade konal podľa vôle Otcovej. Ako rád by bol chcel ustanoviť najsvätejšiu Sviatosť oltárnu hneď na začiatku svojho účinkovania; ale nebeský Otec chcel, aby ju ustanovil len pre svojím utrpením. Preto jeho výpoveď: „Žiadostive žiadal som si jesť tohto veľkonočného Baránka.“⁹ Rád by bol hlásal evanjelium nielen v Palestíne, ale po celej zemi. Ale nebeský Otec chcel, aby len vo Svätej zemi a aby apoštolovia pokračovali v iných krajinách v jeho diele. Duch svätý dáva nám svoje rady alebo priamo vnuknutím pri rozličných okolnostiach alebo skrze kňazov, spovedníkov. Tento dar pôsobí v duši najväčší pokoj, lebo vo všetkom riadime sa vôľou božou. Dar rady pomôže,

⁹ Luk. 22, 15.

aby sme aj iným poslúžili v pochybnostiach a ich k Bohu viedli, ako svätého Antonína z Florencie, arcibiskupa z rehole dominikánskej, menovali: Antoninus consiliorum, lebo Duchom svätým osvietený každému vedel dať náležité rady.

Svätá Margita vo veľkej miere dostala od Ducha svätého tento dar, najmä vtedy, keď ju rodičia chceli nútiť, aby sa vydala. Otec ju prosil, že to žiada dobro vlasti, obstará jej dišpenzáciu od svätého Otca. Sestry otvorene búrily sa proti nej. Teraz veru cenná bola rada. Ale Duch svätý ju neopustil a osvietil, aby ostala vernou svojmu sľubu a sľubu rodičov, čo urobili v hrade Klisa. Svätý Tomáš píše: „Holub aj cudzie vtáčatá vychová; to znamená dar rady, pomocou ktorej synov temnoty, t. j. nasledovateľov sata-
na, vychovávajú poučením a príkladom.“¹⁰ Naozaj svätá Margita poučila rodičov a v tejto ťažkej otázke, že má ostať vernou tomu, čo sľúbila. „Dar rady vodí človeka, ako keby bol od samého Boha dostal osvietenie.“¹¹ Šťastná bola svätá Margita, že toto vnuknutie poslúchala, a tak našla východisko.

Zasvätenie sa božskému Srdcu.

P. Chryzostom Bardys, OFM.

Ó môj Trojjediný Bože, moja Láska, dnes v prachu zeme sa korím pred Tebou a obeť svoju obnovujem. Ráč prijať celý môj život, so všetkými modlitbami, prácami, bolesťami a krížmi ako obeť za moje drahé, milované duchovné dietky. Chcem vyprosiť milosť viery pre tie dietky moje, ktoré sa odtrhly od svätej Cirkvi Tvojej, pre tie, ktoré sú zatvrdnuté, ľahostajné a studené voči Láske Tvojej. Za moje váhavé a nestále dietky, aby si im ráčil poskytnúť sily svojej. Za drahú matku Cirkev svätú a úmysel svätého Otca, za premilú moju pro-

¹⁰ Suma III, 39, 6, k 4. ¹¹ Suma II—II, 52, 1, k 1.

vinciu. Za celé Tvoje kňazstvo, aby si im dal horlivosť apoštolov, silu mučeníkov, vieru vyznavačov, čistotu panien, kleslým pravého pokánia a všetkým zomierajúcim úprimnej ľútosti. Za sväté misie, aby si mnoho mladých srdc povzbudil k štedrosti na sväté misie.

Ale nielen celý svoj život Ti obetujem, lež aj svoju smrť, akúkoľvek mi Tvoja Prozreteľnosť určila — áno, moju smrť i s jej smutnými následkami. Pane, keď budem už mŕtvy ležať, prijmi to už vopred, môj dobrý Pane, ako pokorné vyznanie moje v mene všetkých dietok, že si Ty jedine Pán a Boh náš. Keď sa už bude telo moje rozkladať a neprijemný zápach bude šíriť okolo seba a preto sa nikto nebude mnoho zdržovať pri mŕtvom mojom tele — Ježišu, aj toto opovrhnutie od ľudí Ti obetujem za všetky hriechy moje i dietok, lebo hriechom opovrhujeme Tebou, ó nekonečná Dobrota. Áno, aj moje pochovanie Ti obetujem. Keď telo moje uložia do chladného hrobu, kde zhnie a v prach sa obráti, ó prijmi aj to za mňa a za dietky moje ako najhlbšiu pokoru a uponíženie pred Tvojou nekonečnou Velebnosťou, za všetky naše povyšovania. Všetko toto Ti obetujem, aby všetky dietky prišli do neba, k Tebe.

Lenže, Pane a Bože môj, čo je môj život a moja smrť pred Tebou? Čo je smrť, nech je neviem aká strašná? Nič! Celá táto moja obeta je v očiach Tvojich ako tá najmenšia kvapôčka z rozstrekutej kvapky rosy. Čo teda urobím, aby obeta taká nepatrná predsa nadobudla ceny a prosba moja bola vyslyšaná?

Moja milovaná a drahá Matka nebeská, k Tebe sa s dôverou obraciam v tomto ťažkom podujatí; ráč celú túto obeť vziať do svojich rúk a spoj ju so svojimi zásluhami a zásluhami všetkých svätých duší v nebi i na zemi a k nim pripoj túto nepatrnú moju obeť a vlož do pre-draheho Srdca Ježišovho a tak obetuj nebeskému Otcovi a povedz mu, že ho prosím, o čo aj

Ježiš bol kedysi ho prosil, „aby som nestratil ani jedného z tých, ktorých si mi dal“.

Ale teraz, keď si ráčil prijať moju dnešnú skromnú obeť, ráč Duch svätý, dušu moju posvätiť dokonale, aby bola svätá, keď príde (. . . . . posledná hodina?)¹ moja! Čas je krátky a drahý! Ani minúta mi nesmie ujsť, aby som nepracoval pre svoje posvätenie. „Anima Christi sanctifica me“ (Duša Kristova posväť mňa) skrze kríž, lebo nám treba skrze mnohé súženia vchádzať do kráľovstva božieho.)²

Ó moja nebeská Matka, stráž nado mnou, a Vy všetci moji svätí a sväté božie prispejte na pomoc svojmu úbohému dieťaťu, aby som obeť svoju, dnes Bohu obnovenú, verne pod Vašou opaterou dokonal a zhorel na obetnom oltári sťa obeť lásky božej. Nech pri smrti mojej už nezostane vo mne nič, čo by ma nehodným učinilo Vašej spoločnosti, kde aj ja Vám budem môcť pomáhať a večne pomáhať Boha milovať a moje drahé dieťky všetky uzrieť, ako na veky budú milovať Teba, Pane a Bože môj.

Koľko ráz mi ešte srdce uderí, toľko ráz opakujem, toto obetovanie môjho života i smrti. Amen.

Na deň najsvätejšieho Srdca Ježišovho, 3. júna 1932.

O poteche najláskavejšej Matky P. Márie.

(Z knižky ctihodného Tomáša Hemerkena
Kempenského: *Rozhovor duše.*)

Rozliata je milosť na твоjich perách.

Hľa, prosím ťa, Pani moja, hovor teraz troška so mnou, svätá Mária!

¹ Riadok je nečitateľný, keďže papier so zasväcujúcou modlitbou bol natoľko používaný, že sa úplne predral.

² Sk. ap. 14, 21.

Otvor svoje ústa v mene Syna tvojho, ktorý ťa požehnal všetkou duchovnou milosťou.

Ja som, hovorí, matka milosrdenstva, plná lásky a miloty. Ja som útočisko hriešnikov, nádej a odpustenie vinných. Ja som potecha skormútených a obzvláštna radosť svätých.

Príďte ku mne všetci, čo ma milujete, a naplňte sa mojimi hojnými potechami, bo som milá a milosrdná voči všetkým tým, čo ma vzývajú. Príďte všetci spravodliví a hriešníci, budem za vás prosiť Otca; budem prosiť i Syna, aby sa dal uprosiť Duchom svätým. Požívam všetkých, všetkých čakám; žiadam si, aby všetci prišli; nepohrdam nijakým hriešnikom, lež radujem sa v nebi spolu s anjelmi božími s veľkou láskou nad hriešnikom, čo sa kaja: bo nevychádza nazmar predrahá krv môjho Syna, vyliata za svet.

Pristúpte teda ku mne, synovia ľudskí, všimnite si a viďte moju horlivosť o vás pri Bohu, Synovi mojom Ježišovi Kristovi. Hľa, ja vezmem na seba jeho hnev, vytrvalými prosbami smierim toho, ktorého ste vy urazili, ako uznávate.

Obráťte sa a poďte! Kajajte sa — a vyprosím pre vás zhovievavosť. Hľa, ja stojím medzi nebom a zemou, medzi Bohom a hriešnikom, a svojimi prosbami obsiahnem, aby nezhylnul tento svet. Nezneužívajte teda božie milosrdenstvo a moju láskavosť, ale vyhýbajte každému urážaniu, aby neprišla na vás náhle rozhorčenosť a pomsta, čo neznesiete!

Vopred obraňujem svojich synov, vyzývam svojich milých: buďte napodobňovatelia môjho Syna a vašej matky!

Pamätajte na mňa, ktorá nemôžem na vás zabudnúť!

Ja som zľutovnica nad všetkými biednymi, ja som najoddanejšia zástupkyňa všetkých veriacich. —

Ó najmilšie slovo, plné všetkej nebeskej sladkosti. Ó vznešený hlas, s neba ako rosa padajúci, čo hriešnikov potešuje a spravodlivých naplňa radosťou. Ó nebeská písňala, ako jemne zaznievaš v zúfalom svedomí. Zkade sa mi dostáva toho, že ma oslovuje Matka môjho Pána? Ty blahoslavená, najsvätejšia Matka a blahoslavená reč

tvojich úst; bo pod tvojím jazykom med a mlieko, a vôňa tvojich slov je nad všetky voňavky.

Moja duša sa rozplynula, keď si ty hovorila, Mária. Ajhľa, len čo zaznel v mojich ušiach tvoj potešujúci hlas, zaplesala radosťou duša moja.

Ožil totiž vo mne môj duch — a celé moje vnútro prenikajú nové radosti, bo dnes sú mi oznámené skrže teba dobré a príjemné veci. Bol som smutný a skormútený, lež teraz som sa pozdvihol a posilnil.

Vystrela si totiž z výsosti svoju ruku a dotkla si sa ma — a ja som sa vyzdravel z choroby. Sotva som mohol hovoriť: a teraz je mi milé i zaspievať si a veľkodušne sa ti poďakovať. Žiaľ sa mi hnusilo, a teraz sa ani smrti neľakám, bo viem to a pokladám ťa za svoju zástankyňu pri Synovi v mojej veci; a tvojmu milosrdenstvu sa odporúčam od tej hodiny a potom v každú chvíľu. Odvtedy, čo si hovorila do srdca svojej skormútenej siroty, náhle som sa zmenil v lepšie a vnútri som bol značne posilnený. Akosi skormútený som ležal, lež prišla tvoja potecha a postavila ma na nohy, milo hovoriac: Čo ti je, syn môj? Ktože ti chce ubližovať? Nebojže sa! Ja sa o teba postarám, syn môj! Žijem ja a žije aj môj Syn Ježiš, tvoj brat, ktorý je na pravici Otcovej, isteže verný veľkňaz a príhovorca za tvoje hriechy. V neho smieš najviac dúfať, bo On dáva život a ničí smrť.

Zo mňa sa v čase narodil, Otcom od večnosti splodený je daný celému svetu na spasenie. Hľa, kde je nádej a potecha a skrže ktorého je dôvera a víťazstvo. Nech ti je vždy na pamäti Ježiš a Mária, — a nebudeš sa báť striel nepriateľových.

Ó šťastná hodina, kedy ráčiš ty, ó najmilšia Matka, byť pri utrápenom srdci.

Ó kiezby bola chvíľa na počúvanie tvojich útešných slov dlhšia! Lebo silne ma rozplameňujú a pôsobia na mňa, kedy sa ma dôverne dotýkajú a poučujú.

Blahoslavené tvoje vznešené prsia, Mária, z ktorých nikdy neprestane vytekať najsladšie mlieko potechy. Bo pre hojnosť milostí tvojho milovaného Syna Ježiša, ktorého si kedysi nadávala, nemôžeš odoprieť tomu, čo ťa prosí, tebe vlastné milosrdenstvo, lež často preukazuješ

láskavosť i tomu, čo v mnohom sa prevíňuje. Ó matka najvyššej láskavosti, najväčšieho zľutovania a lásky. Ó neporovnateľná Panna, voči všetkým láskavá a všetkými uctievaná!

Ó obzvláštna Rodička Syna Božieho, ktorý sa narodil z teba, ale i vospolná matka celého kresťanstva, a každému milá a osobitná podľa stavu jeho pobožnosti. Ó Panna panien, Kráľovná sveta a Pani anjelov, priťahuj ma k sebe, aby som neostal ležať pod ťarchou hriechov. Vylej milosť, spasnú rosu s neba sošli, aby som si naozaj zaslúžil cítiť, bo ty si Matka milosti a otvorený prameň milosrdenstva.

Ja som Matka krásneho milovania, čistej a svätej bázne: láskavého prihovorenia a najsladšej potechy!

Keď teda počuješ moje meno, zaplesaj celým svojim srdcom, pokloň sa úctivo a pozdrav ma milo! Bo ak uctievaš Matku, uctíš si i Syna, ktorý má Otca Boha.

Ja som totiž Mária, Matka Ježišova, a toto meno mi ostane na veky! Čo je Ježiš? Kristus — Syn Boha živého. — To je Spasiteľ sveta, Kráľ neba a zeme, pán anjelov a Vykupiteľ veriacich, Sudca živých a mŕtvych.

On sám je nádej nábožných, potecha oddaných, pokoj tichých, bohatstvo chudobných, sláva ponížených, sila slabých, cesta blúdiacich, svetlo slepých, opora chorých, osveženie vyschnutých, uľahčenie utisnutých, podpora sužovaných a obzvláštno útočisko všetkých dobrých.

Blahoslav Syna s Matkou a budeš milý Otcovi! Vzďaj Mu česť a slávu, kedykoľvek mi preukážeš dajakú úctu! Jeho sláva je mojou radosťou a moja chvála je jeho uctením. Polož si ma a Ježiša ako pečať na srdce, ako pečať na svoje rameno!

Či teda stojíš alebo sedíš, modlíš sa alebo čítaš, píšeš alebo dačo robíš, často maj v ústach, vždy však v srdci meno Ježiš a Mária!

Ajhľa, tak nech bude! Nech ti slúžia všetky národy, pokolenia a jazyky, a nech sa pred tebou zohnú všetky stvorenia! Nech nebo povie: Raduj sa Mária; nech zem odpovie: Buď pozdravená na veky vekov! Nech zvelebujú spolu všetci svätí tvoje veľké meno. A nech všetci pobožní plesajú pred tebou a Baránkom Ježišom Kristom, tvojím Synom a naším Pánom! Amen. Prel. A. Lipka

Duchovnosť v študentstve.

„Pristupujem k Bohu, ktorý obveseľuje moju mladosť“
(Žalm 42).

Zamierujem sa dôsledne kresťansky na Boha, žriedlo veľkolepého rozpätia všetkých životných síl?

Študentka, vyznavačka viery.

Vlani istá naša študentka dokončievala gymnaziálne štúdiá v neslovenskom prostredí, ktoré bolo bez náboženskej náplne. Do triedy prišiel inšpektor a medziiným spýtal sa: „Študenti, kto z vás má náboženské presvedčenie?“ Spomenutá študentka v napätom tichu triedy smelo vstala. Nato hlásil sa jej spolužiak a vravel: „Pán inšpektor, nevidí sa vám, že taký človek je duševne menej cenný?“ Inšpektor, vychovávateľsky opatrný a spoločensky taktný, upozornil ho na nezdvorilé počínanie. Študent dokazoval oprávnenosť svojej výpovede: „No keď je to pravda, tak si to predsa musíme priznať.“

Všimnime si okolností tejto vyznavačky viery. Je v nábožensky ľahostajnom, ba zaostrenom prostredí. Toľko očí sa nežičlivo na ňu upiera. Priznanie sa ku Kristovmu svetonázoru vari nebude bez časných nepriaznivých následkov. No ona, čo aj je bytosť s jemnou a citlivejšou stavbou, jednako necúva.

Kdeže nabrala silu pre toto tiché hrdinstvo? V živom, prehĺbenom chápaní kresťanského svetonázoru, vo vznešenom poňatí osobnosti Ježiša Krista, ktorý je vrcholná skutočnosť svetových dejín a celého vesmíru a ku ktorému hlásiť sa znamená byť vyznamenaný, ktorému slúžiť je kráľovať. „Kto mňa vyzná pred ľuďmi, toho aj ja vyznám pred svojim Otcem, ktorý je na nebesách“, povedal Ježiš. Kresťanstvo je život, a vypnúť sa z neho čo len na chvíľu, čo len cez

návštevu inšpektora v triede alebo pri ľudských úšklabkoch a pri ľudskom výsmechu, znamená vypnúť sa z pravdy a zo života, odskočiť zo svetla do tône smrti.

Z prežívaného, dôsledne uplatňovaného kresťanstva rodí sa mocné, zdravé sebavedomie, podopreté myšlienkou, že ako kresťania sme v službách najväčšej veľmoci — Boha, slúžime Kristovi, nesmrteľnému Kráľovi vekov. Ako statočný vojak je hrdý, že je v službách vynikajúceho, nadpriemerného veliteľa, tak kresťan je ešte oveľa hrdší, že môže sa priznať ako stúpenec k tomu, ktorý nekonečne presahuje všetky priemery a hodnoty. A potom ľahšie, ba radostnejšie znesie aj prívlastok „duševne menej cenného“, keď má povedome v sebe nekonečne cennú Hodnotu. Žiarivý je príklad apoštolov. Židia „predvolali apoštolov, vyšľahali ich a prikázali im, aby už vôbec nehovorili v mene Ježišom, a prepustili ich. A oni išli z toho shromaždenia *radujúci sa, že boli hodní trpieť pohanenie pre meno Ježišovo*“.¹

Toto je pre ponížovaného jednotlivca. Na koľko ide o ponížujúcich, nebudeme im ani na toľko pripomínať, že nijako neboli duševne menej cenní vedci, umelci, géniovia, pre ktorých Kristus bol smysel života, vedy, umenia. Odvážil by sa spomenutý spolužiak použiť hanlivý prívlastok napríklad na človeka vynikajúcich mravných, vedeckých, diplomatických vlastností, o ktorom duchovný vodca českých miništrantov nedávno napísal: „Na prvý piatok v júli prosil ma v bazilike Srdca Pánovho na Montmartre elegantný pán v sakristii, aby som mu dovolil miništrovať, ak nemám miništranta. Rád som prívolid. Po návrate od oltára predstavil sa mi v sakristii: Georges Bidault; bol to sám ministerský predseda a hlava Francúzskej republiky“; vravím, odvážil by sa aj tu to použiť?

¹ Skut. 5, 40—41.

No my ani nebudeme toľme trvať na obrane viacej vonkajšieho rázu, ako skorej na obrane z vnútra, z hĺbky samého kresťanského života, ktorý keď je v nás dôsledne prežívaný, má veľkú silu a prv-neskôr zapôsobí aj na tých, čo nás neopodstatnene zaradili do skupiny menej cenných. Budú vždy viacej cítiť, že stojíme mravne vysoko, že sme duševne bohatí na Hodnotu, ktorá im chýba a ktorej chýbanie tvorí ich nepokoj a vnútorné rozvrtavanie. Tak pomaličky pomôžeme im dostať sa na cestu, na ktorej sa nad očakávanie plne rozvíjú.

Aký kus prepotrebnej práce v živej obrane viery vykonalo by naše študentstvo, keby dôsledne usilovalo sa uplatňovať kresťanstvo v pomere k profesorom, spolužiakom, k štúdiu, zábave, športu, keby Kristom popresvecovalo svoje mladé roky, ktoré na evanjeliovej ceste dozrievajú pre životnú vyrovnanosť, vybrúsený charakter, časné aj večné šťastie. *Brat dominikán.*

Študentská kresťanská rodina.

Aby vždy viacej upevňovalo sa vo Vás, milé študentky a milí študenti, puto kresťanskej spolupatričnosti, posielajte do študentskej rubriky Smeru príspevky, poznámky o svojom pomere ku kresťanskému svetonázoru, ku sviatosťnému Kristovi, k svätej omši, o sborovej svätej omši, o svojej práci v katolíckej akcii, o snahe vliať kresťanského ducha do zábav, do usmerňovania erosu, do literárnych prác a vôbec do všetkých úsekov mladého života. Tieto príspevky budú mať na Vás požehnaný vplyv už s toho stanoviska, že dajú Vám citeľné presvedčenie, že nie ste sami pri vnášaní Krista do rozličných tvárností študentského života, ale že za túto svätú myšlienku pracuje v bratskej a sesterskej kresťanskej jednote veľa mladých rúk a sŕdc. To bude jeden z prostriedkov na vžívanie sa do všesvetovej a nadčasovej rodinnosti kresťanskej.

Duchovnosť u živote.

„Oblečte si Pána Ježiša Krista. Kristus, váš život.“
Ako blízko alebo ďaleko som od tohto pavlovského programu?

Očakávame Dieťa.

Celý advent očakávame Dieťa pokoja.

Adventy posledných rokov sú čo raz intenzívnejšie. No nie so strany Dieťaťa, ktoré má prísť. Ono je stále ochotné celé sa dať očakávajúcemu ho človeku, nezávisle od dnešných alebo včerajších časových okolností. Naša duša je to, čo chce mať intenzívnejší advent, oveľa intenzívnejší, ako bývaly adventy za nedávnych pohodlných rokov. Vtedy sme čakávali viacej zemsťu pozlátku pravých Vianoc. Vychutnávali sme vianočným čarom rozochvené city detí a zastavili sme sa pri pohľade na jedličku v spomienkach na vlastné detské Vianoce. Dieťa samo, so svojim večným poslaním bolo nám hlasom, márne volajúcim z púšte. Neradi akosi sme sa započúvali do podstaty pokoja a novej epochy, ktorú prišlo Dieťa začať, do podstaty nového života, ktorý máme po jeho príchode v sebe uskutočniť.

Dnes žiada sa nám podstaty Vianoc, príchodu samého Dieťaťa. Chceme prijať Dieťa, celé s jeho poslaním. Dieťa pokoja, ako ho ono poníma. Veď bez neho nikde ničo pokoja, len každý bezhlavo kričí: pokoj, pokoj! Chceme prijať Dieťa v plnej jeho pokore. Boh sa tu pokoril v drobušké Dieťa a v tomto pokorení priniesol vôňu pokoja. Toto vianočné poučenie pokory chceme dnes prijať my, veční vzbúrenci oproti božiemu Majestátu. Príchodom Dieťaťa totiž porazení sme vo svojej pýche a vo svojom krutom sebeckve, ktorým ničíme seba i druhých. Náuka o silnej pokore, o pokore pre silných, to je hlavná náuka Vianoc. K tejto pokore pohla Boha láska, čo zostupuje po prvom páde človeka do našich smútkov, zaodiata do strhujúcej pokory. Pochopiť Lásku a Pokoru, značí pochopiť Dieťa. Áno, toto úplné a bezpodmienečné prijatie Lásky a Pokory značí prijať do svojho života svrchovaný pokoj, pokoj bez slov. *E. Macák, salezián.*

Z denníka slovenského maliara.

Kristus všetko chce preduchovniť svojim božským životom. Umelecký odbor ako jeden z veľa úsekov ľudskej činnosti tiež patrí pod záujmový Kristov vplyv. Kristus chce sa zmocniť celého človeka, aj jeho umeleckých sklonov a tvorivej genialnosti. Čím je umelec viacej naplnený Kristom, tým je viacej umelcom, je akostne tvorivejší.

Požiadali sme nášho známeho slovenského maliara, ktorý sa vykryštalizúva v ozajstného katolíckeho umelca, aby nám voľačo napísal o tom, ako prežíva maliarske umenie v Bohu a s Kristom, ako zachycuje spájanie prirodzeného umeleckého génia s nadprirodzeným životom.

*

Tieto zápisky vznikly väčšinou vo chvíľach, v ktorých náhle božie svetlo mi dalo jasne zachytiť niektoré veci z môjho odboru.

Je to moje osobné prežitie umenia a preto len na výslovnú žiadosť pátra redaktora dávam ich do tlače a nijako nechcem vnucovať niekomu svoj názor.

Vlastne ani nie sú celkom moje, lebo vznikly inšpiráciou Ducha svätého a ja som pritom bol len nástrojom, ktorý pôsobenie milosti podľa svojich schopností pochopil a zachytil. Sú hodne útržkové a nesystematické, lebo nemal som ešte príležitosti ucelene spracovať tieto poznatky. Preto sú len v akejsi surovej forme, rovno z denníka vypísané.

*

Koreň súčasnej krízy v človečenstve spočíva v povrchnosti. Preto našou povinnosťou je nájsť hĺbku každého problému a viesť ľudí k tomuto hlbokému chápaniu. Každý to máme robiť najmä vo svojom odbore. Napríklad v umení táto povrchnosť prejavuje sa f o r m a l i z m o m. To je povrchové, materialistické chápanie krásy. Domnievame sa totiž, že to magické žiarenie, ktoré nazývame krásou, je spôsobené len usporiadaním hmotných prvkov: farby, proporcií, plastiky línií, kompozície . . .

Krásna žena nás vie očarovať, ale len do-
vtedy, kým nezistíme, že to bola len ilúzia po-
vrchu, plastiky, pokožky, vlasov a že jej vnú-
torná krása nezodpovedá jej vonkajšku, že je
hlúpa, nárúživá, sebecká, prázdna. Tu stráca
vonkajšia krása svoje čaro, a taká žena sa nám
čoskoro znepáči. Teda krása nespočíva v mate-
rii, ale v duchovnej kráse, ktorú usporiadanie
tej materie vyžaruje. A s moderným umením
je to podobne.

*

Boh je všetko: anatom, astronom, biolog,
politik (veď riadi dejiny ľudstva), matematik,
inžinier (veď on všetko v prírode vypočítal.
vystaval), maliar, sochár, hudobník, a vôbec mo-
hol by som menovať všetky odbory ľudskej čin-
nosti, lebo on všetko stvoril a určil všetkému
zákony, a my ako pravé deti božie, stvorené na
obraz svojho Otca, vieme ho napodobniť a po-
kračovať v jeho diele. Kvôli nám nechal všeličo
nedokončené (napríklad sami sme si mohli utvo-
riť na základe ním daných princípov rádio,
stroje, využiť elektrickú energiu...)

My ho máme napodobniť, každý vo svojom
odbore. S jeho pomocou (tým, že nám dal roz-
um, génia, hmotu a prostriedky) vieme tvoriť
v hmote neživej. Pravda, aj v živej, ale tam sme
už viac závislí od neho (splodenie nového člo-
veka, jeho výchova, anatomický zásah do orga-
nizmu), a z teológie vieme, že Slovo je pravzor
všetkej činnosti a každej veci. Pane, buď mi
vzorom aj v umení a utvor zo mňa, ak je to
Tvoja vôľa, umelca takého, ako si si ho pred-
stavoval, keď si nám dal tvorivú schopnosť. Veď
moje srdce, moje oko a moju ruku!

*

Tento svet, to je dielňa božia, kde zo suro-
vého materiálu, z hliny a skaly, Boh tvorí svoje
diela v našich dušiach, ale len natoľko, nakoľko
sa poddáme jeho tvorivej činnosti a s ňou

spolupracujeme. Ako v dielni, je tu na svete plno špiny, prachu, blata a nehotových sôch (zdá sa, že sú to väčšinou len karikatúry, lebo sú ešte len zhruba spracované alebo ešte len v stave zrodu). Keď je dielo viac-menej hotové, ide do očístca, tam sa dokončí, vycizeluje, vyleští a hotové ide do večnosti a je začlenené na svoje, od večnosti určené miesto v katedrále večného Jeruzalema. Bude iste veľmi prekvapujúce vidieť potom tieto diela, z ktorých každé má svoju zvláštnu ideu a každé je originálom. Tak isto i ja mám napodobniť svojho Otca a mám tvoriť diela, krásne svojou formou i vnútornou náplňou. Ba dokonca môžem stvoriť na obrazoch nových ľudí a nový, ešte nikde nejstujúci svet. A najzaujímavejšie je, že Boh nás pripustil ako svoje deti, ktoré majú právo na všetko, čo je Otcovo, aj do svojej dielne, kde sa môžeme dívať na jeho prácu a spolupracovať s ním; a to je tvorenie nových ľudí telesne (naše otcovstvo) i duševne (výchova, apoštolát, modlitba).

L. Z.

Úprimnosť k vedeckej pravde.

Rev. James W. O'Brien and George Speri Sperti: „Supreme Intelligence and Science”. Studies of the Institutum divi Thomae, Vol. II. No 1. November 1938. Cincinnati, Ohio, USA.

Autori pripomínajú výrok pápeža *Pia XI.* z jeho encykliky „*Ad Catholici Sacerdotii*” z 20. XII. 1935, že Cirkev posväcuje a podporuje každú zdravú iniciatívu na ozajstný pokrok pravej vedy. Ako je všeobecne známe, je to skutočne tak; medzi pravou vierou a pravou vedou nie je a nemôže byť rozpor. Len zástupcovia nepravej vedy, slúžiac nerozumu, upierajú realitu všetkému, čoho poznanie presahuje ľudské smysly. *Prof. Dr. F. Kordáč*, neskoršie knieža arcibiskup pražský, povedal: „Život z neživota a rozum z nerozumu vzniknúť nemôže.” To je rozumová zrejmosť. Preberajú potom známych päť dôkazov svätého *Tomáša Akvinského* pre

jestvovanie Boha. Pri ďalších dedukciách naši autori rozoznávajú: 1. spomenutý dôkaz priamo a 2. východisko tohto dôkazu. Upozorňujú: pozitívne vedy, napr. chemia, zisťujú fakty, nevedia však podať ich *raison d'être*; to je vec metafyziky. Zo všetkých vied vyplýva však zrejmosť, že vo svete platí poriadok, zákonitosť. To všetko však môže byť dielo len najväčšej inteligencie, samého Boha. Na príklade vitamínov potom ukazujú úžasnú účelnosť vo svete, zvlášť v organickom. Nemecký slávny fyziológ *H. Rein* vo svojej znamenitej učebnici fyziológie, prísne vedecky a objektívne, reálne písanej, na viac miestach poznamenáva, ako úžasne spoľahlivým spôsobom je v živom organizme všetko regulované len účelne. Je to pštrošia politika, ak niekto zatvára pred tým schválne oči; ak povedie slepý slepého, padnú oba do jamy, ako je známe.

Prof. Dr. J. F. Babor.

Ako francúzski vzdelanci pracujú pre Krista.

Bolo krásne septembrové nedeľné ráno. Paríž sa kúpala v ranných slnečných lúčoch. Bolo po 7. hodine, keď sme tri Slovenky nasadly na metro smer „Lugare de Montparnasse“. Odtiaľ nás mal vlak odviezť do Versailles. Sotva sme si kúpili lístok, hneď sme musely nasadnúť do vlaku, ktorý nie za celú minútu mal už odchádzať. — Išly sme na schôdzku organizácie „Ad lucem per caritatem“, na ktorú sme boli členmi organizácie srdečne pozvané. Boly sme zvedavé, čo to vlastne je; preto sme pozvanie prijali. Vo vlaku stretly sme sa s tajomníčkou ústrednej organizácie v Paríži, ktorú sme už prv poznaly, a s jej staršou vydatou sestrou. Stretnutie sme sa veľmi potešily, nakoľko sme sa obávaly, že sa nám nepodarí nájsť príslušnú adresu.

Schôdzka bola na súkromnom byte Aujoulata, ktorý bol v neveľkej uličke neďaleko stanice. — Bol to jednoduchý domček. Potiahneme zvoniec a čoskoro nám príde otvoriť staršia dáma. Popredstavovaly sme sa prítomným, ktorých tu bol už pekný počet.

Ako som hovorila, byly sme vlastne na súkromnom byte Dr. Aujoulata, ktorý bol primárom nemocnice v Kamerune, ako aj poslancom za Kamerun vo francúzskom

parlamente. Spolu bol predsedom organizácie: „Ad lucem“, t. j. spolku civilných misionárov. — Výzorom je to človek veľmi jednoduchý, skromný a nikto by mu na prvý pohľad nepripisoval nijakú zvláštnosť. — Čakali sme ešte stále na ďalších návštevníkov. Sišli sme sa ľudia rozličných národov; no prevahu mali Francúzi, ktorí pôsobia ako laickí misionári vo francúzskych kolóniách. — Pri pohľade na mapu, ktorá visela na jednej stene izby, videli sme, ako ďaleko jeden od druhého máme svoj domov. Boli medzi nami Arabi, Írovia, Indočíňania, z Tunisu, Alžíru atď. Tu nás však táto kilometrová diaľka vôbec nerozdeľovala. Ba naopak, boli sme si blízki a zdalo sa nám, že sa už veľmi dávno poznáme. Veď nesišli sa tu diplomatickí zástupcovia týchto národov, ktorí už s určitou dávkou nenávisťi a sebeckta sadajú za stoly, ale kresťania katolíci. Áno, kresťania katolíci, ktorí sú tí istí v Číne, Iráne, v Turecku a na celom svete, lebo ich spája duch Kristov.

Asi o 10. hod. zazvoní malý zvonček, ktorý nás svoláva do rodinnej kaplnky. Kaplnka malá, útulná a ideálne upravená pre svoj cieľ. Všetky miesta sa zaplnily. Mne sa ušlo miesto neďaleko oltára. Za krátku chvíľu zjaví sa mladý indočíňsky kňaz. Pohľad na neho a na celé prostredie vyvolal vo mne neobyčajnú radosť a spolu vďačnosť voči Pánu Bohu, že mi dožičil vidieť, ako kňaz z iného diela sveta, národa a rasy prináša najčistejšiu obeť. Zdalo sa mi, že nie človek z mäsa a krvi pohybuje sa pri oltári, ale anjel. Tu som sa utvrdila v presvedčení, že rasizmus je celkom bezpodstatný; preto musel byť odsúdený na zánik. — Pri svätej omši, na ktorej mimo dospelých boli aj deti, všetci pristúpili ku svätému prijímaniu. Každému z nás vstúpil do srdca ten istý Kristus a neprekážalo mu, že jeden bol biely, iný žltý, iný zas šikmooký alebo čierny. On tieto rozdiely nepozná!

Po svätej omši sišli sme sa zas v miestnosti, ktorá bola upravená ako jedáleň. Čoskoro bolo poludnie. Každý z nás rozbalil si batôžtek a po krátkej modlitbe začali sme jesť. — Občerstvenie trvalo skoro dve hodiny, lebo pri jedení vyvinulo sa veľmi priateľské ovzdušie a vypytovali sme sa navzájom, čo koho zaujímalo. Aj nám,

Slovenkám, venovali neobyčajnú pozornosť. Informovali sa o našom náboženskom, kultúrnom aj sociálnom živote. Prekvapenie vyvolalo naše vyhlásenie, že Slováci sú väčšinou katolíci. Týmto získali sme si celkom dôveru a hneď nám prisľúbili poskytnúť svoju pomoc na poli náboženskom, kedykoľvek by sme ju potrebovali. — Po jedle a krátkej modlitbe opustili sme všetci miestnosť. O chvíľu upravená bola na prednáškovú sieň.

Popoludní vlastne začal pravý program dňa. Dr. Aujoulat nás znova privítal a hneď povedal svoj referát z inšpekčnej cesty, ktorú konal po celej francúzskej Afrike, kde sú členovia organizácie „Ad lucem“. Referát bol veľmi zaujímavý a veľmi ma udivoval. Teraz vlastne som si len uvedomila, aký cenný človek sedí medzi nami. Napnute som ho počúvala. Tento človek lekár, politik, otec štyroch detí je vzorným a otvoreným hlasateľom učenia Kristovho, ba čo viac hľadá a organizuje všetkých ľudí dobrej vôle, ktorú by sa chceli akýmkoľvek spôsobom zapojiť do diela šírenia viery! Tomuto obetuje celý svoj drahocenný voľný čas, ktorého iste nemá veľa pri svojom zodpovednom povolání. Nie je to hodné obdivu a úcty? Cítila som ten veľký rozdiel, ktorý je medzi našou inteligenciou a týmito Francúzmi. (Podotýkam, že medzi prítomnými boli väčšinou akademicky vzdelaní.) Našiel by sa niekto, ktorý by sa tak odhodlane oddal službe Bohu, ako členovia tejto organizácie?

Podľa referátu organizácia „Ad lucem“ má už veľký počet členov. Strediská sú v samom Francúzsku ako aj v kolóniách pri misijných staniách. V kolóniách sú členovia organizácie pravou rukou misionára. — Svoj referát zakončuje krátkym prehľadom o terajšom stave misií. Oznamuje tiež mená tých, ktorí sú ochotní vstúpiť za členov organizácie a tým ukončuje.

Po ňom podáva referát o kongrese Pax romana vo Švajčiarsku mladá Arabka, ktorú organizácia vyslala na kongres. Nato podávali návrhy, čo budú v budúcnosti musieť urobiť. Vyvinula sa ešte krátka debata, do ktorej sme aj my mohli zasiahnuť. Čoskoro sa program vyčerpal a modlitbou ukončili sme popoludňajší program.

Blížila sa 4. hodina, keď sme sa začali rozchádzať. Rozlúčili sme sa s prítomnými. Po ceste aj vo vlaku

boly sme všetky tri ticho. Iste každá z nás rozmýšľala o tom, čo videla a počula. Každá bola duchovnými skúsenosťami veľmi obohatená.

A ako by súhlasne vyhrklo z nás: „Aj u nás doma — na Slovensku — musíme voľačo podobného utvoriť“. Aj bez kolónií môžeme byť misionármi!

Poznámky o knihách.

Ján Brišák: NEZNAMA OBETA, výklad svätej omše a návod k vnútornej účasti na nej. Vydalo Verbum v Košiciach r. 1946.

Stále postupujúca duchovnosť nevyhnutne potrebuje bohaté a zdravé žriedla pre svoj požehnaný vývin. K nim musíme prichádzať a z nich načierať. Najbohatšie žriedlo kresťanského života denne otvára sa na oltári v obete svätej omše. Žiaľbohu, nezúčastňujeme sa na nej tak, ako by si zaslúžila. Prvá príčina toho je, že nepoznáme dobre jej podstatu a nesmiernu hodnotu. Brišáková knižka pomáha odstrániť tento vážny nedostatok jasným poučením o presvätej oltárnej obete s vieroučného, dejinného a liturgického stanoviska. Preto je nanajvýš potrebné, aby sme pri snahe o hlboký duchovný život dobre poznali prameň duchovného života. Brišáková knižka je prvá modernejšia slovenská štúdia o svätej omši. Nemusíme zdôrazňovať, že najmä každý smerista má ju preštudovať prv, ako hocktorú inú knižku, rokujúcu o duchovnom živote.

Svätý František Salezský: FILOTEA. 2. opravené vydanie. V preklade Dr. M. Héska vydal SSV v Trnave r. 1946. V plátne po 85.—, v koži po 200.— Kčs.

Slávny ženevský biskup, výborný znateľ ľudskej psychológie, pritom svätec a vášnivý milovník duší, vložil do Filotey celú svoju vychovateľskú múdrosť v duchovnom vedení. Snižil sa k chápaniu aj neučených, aby ich priviedol na poznávanie najväčšej životnej múdrosti, totižto bohumilého života. Dáva srozumiteľný návod preň, osvedčené praktické pokyny. Dielko výdatne poslúži duším dobrej vôle na ceste dôsledného duchovného života. Môžeme ho použiť na duchovné čítanie a na rozjímanie.

Štefan Hatala: O ŽIVÉHO KRISTA V NÁS. Vydalo Verbum v Košiciach r. 1946. Kristova Cirkev ide dejinami s vedomím, že nezanikne. Má záruku všemohúceho Zakladateľa. No ten nechce trpné včlenenie sa do nej. Keďže chce žiť v nás, chce sa v nás aj boriť o vykúpenie a oboženie ľudstva každého veku. Štefan Hatala ukazuje úlohy, ktoré má splniť dneskajší kresťan, bojujúci v pra-

vej Kristovej Cirkvi za najsvätejšie myšlienky. Knižka obsahuje veľa podnetov pre pracovníkov katolíckej akcie.

Dr. Jan Ev. Urban, OFM: DUCHOVNI ŽIVOT. Vydalo nakl. Atlas v Prahe r. 1946, Str. 1940. Po 57.—, viaz. po 77.— Kčs.

P. Urban podáva náčrt duchovného života. Teda nerozoberá podrobne jednotlivé úseky cesty, stúpajúcej k Bohu, ale dáva celkový, veľmi jasný pohľad na ňu. Najsamprv preberá prostriedky duchovného života, potom naznačuje božiu cestu k človeku a napokon cestu človeka k Bohu. Všetko toto osvetľuje s veľkým porozumením pre potreby súčasného človeka a jeho psychológie. Knižku odporúčame najmä duchovným vodcom, ktorí nájdu v nej stručne, jasne a aktuálne načrtnuté základné smernice pre vedenie sverených duší.

P. Dr. Reginald M. Dacik: DUŠE SVĚTCŮ. Vydala dominikánska edícia Krystal v Olomouci v roku 1946, str. 210. Po 35.— Kčs.

Sú to psychologické rozbory duše svätcov, v ktorých spisovateľ usiluje sa nájsť ich charakteristickú známku. Je to kniha veľmi dôležitá pre poznanie pravého pochopu kresťanskej svätosti a priam tak pre správne chápanie kresťanských svätcov, ktorým mnohí tak zle rozumejú, predstavujúc si ich ako exotické postavy, celkom vyradené z bežného života. Zvlášť odporúčame našim terciárom.

P. Ondřej M. Petrů: MATĚJ Z JANOVA o častém s vatém přijímání. Vydala dominikánska edícia Krystal v Olomouci 1946. Po 60.— Kčs.

Toto dielo soznamuje nás s dobou Karola IV., kedy sa v Čechách túžba po Eucharistii povzniesla k najvyššiemu vrcholu. Autor nás uvádza do celého ovzdušia eucharistickej otázky. No to je len úvod k vlastnému predmetu práce, totižto pochopu častého svätého prijímania u Mateja z Janova. V mnohom smere je toto dielo ozaj objaviteľské, takže právom poctené bolo cenou Duchovnej českej Akadémie.

Jan Čep: ROZPTÝLENĚ PAPRSKY. Vydala dominikánska edícia Krystal v Olomouci r. 1946. Str. 140. Po 58.— Kčs.

Sú to essaye a štúdie o umení a živote. Zrelé slová jemného básnika, hlbokého mysliteľa a vášnivého milovníka božej krásy. Knižka je radkyňou mladých, najmä študentov, otvára rozličné záhady umeleckej tvorby a životnej problematiky. Z hlbín duše, plnej Boha a jeho stretnutí, sú meditácie, ktoré knižku končia.

Dr. Marco Weirich: KARDINAL NEWMAN. Vydala dominikánska edícia Krystal v Olomouci r. 1946. Str. 80. Po 16.— Kčs.

Dobrý znalec Newmanov podáva túto najväčšiu mysliteľskú postavu posledných čias. Načíta jeho osobnosť, jeho hľadanie pravdy a konečné pristátie v lone katolíckej Cirkvi. Nadto ukazuje, ako sa Newman usiloval ukázať poklady katolíctva, ako bojoval proti povrchnosti a prostrednosti a z hlbín katolíctva vyberal poklady, ktoré tam mnohí ani netušili.

Fr. M. Willam-M. Madačov: PAN JEZIS NA NAVSTEVE. Vydal Misijný dom v Nitre r. 1946. Po 40.— Kčs viaz.

Ak chceme mať deti hlboko nábožensky založené, musíme ich viesť k láske ku sviatostnému Pánu Ježišovi. Willamova knižka v Madačovom spracovaní veľmi milým a pútavým spôsobom učí deti tomuto najväčšiemu životnému umeniu milovať Ježiša. Túto zlatú knižku odporúčame ako vianočný darček.

Ernest Hello: VEDA. Vydalo Verbum v Košiciach. Preložil Valentín Kalinay.

Je to pokus o postihnutie základných ontologických a kritických zásad, teda pokus o metafyziku. Hello preniká k tomu, čo je pevné. Priam preto je toto dielo až podivne časové, hoci vzniklo na začiatku 19. storočia. Presvedčivo ukazuje, že európska kultúra, ak má byť ozajstne tvorivá a ľudská, nevyhnutne musí spočívať na kresťanskom svetonáhľade, na pravde, zaistenej zjavením a zdravým rozumom i čistým srdcom.

Hünemann: NA OSTROV SMRTI. Vydal Misijný dom v Nitre. Po 60.— Kčs.

Táto knižka ukazuje život, hrdinskú kresťanskú lásku a smrť veľkého apoštola úbohých malomocných na ďalekom ostrove Tichého oceána. Mocné misijné hnutie u nás nájde nové šlachetné vzpruženie v tomto konkrétnom vzore po krajnosť obetavého misionára, posla lásky.

Dr. Bohdan Chudoba: ÚVOD DO STUDIA BOHO-SLOVI zredigoval. Vydalo nakladateľstvo Vyšehrad v Prahe r. 1946. Str. 130. Po 54.— Kčs.

Je to akýsi zborník, v ktorom jednotliví odborníci preberajú disciplínu svojho vedeckého odboru a uvádzajú základné diela, ktoré treba preštudovať pre solídne pochopenie svojho odboru. Táto knižka určená je predovšetkým našim bohoslovcem.

ÚVOD DO STUDIA PSYCHOLOGIE A VYCHOVATELSTVI tiež zredigoval *Dr. Chudoba.* Vyšiel tamtiež. Str. 80. Po 45.— Kčs.

Niekoľko znamenitých odborníkov zaoberá sa tu témami, ako: Moderná psychológia a výchova, Štúdium psychologie, Psychológia sociálna a vychovateľa, Výchova detí úchylných, dospievajúcich, Výchova charakteru, Telesná výchova. Tento sväzok nielen vysokoškólakom, ale

aj učiteľom, profesorom a všetkým vychovateľom uľahčí ich dôležitú cestu a odstráni prekážky, čo sa na ňu stavajú. Šírka literatúry, na ktorú sa tu poukazuje a ktorá je tu kriticky skúmaná, otvorí obzory aj tým, ktorí chcú preniknúť hlbšie na korene výchovy človeka.

*Dr. J. O. Martinovský: ZAKLADY NAUKY O HMO-
TĚ A ŽIVOTĚ.* Vydalo nakl. Vyšehrad v Prahe r. 1946.
Str. 230. Po 192.— Kčs.

Za vrchnej redakcie prof. Martinovského a spolu-
práce početných odborníkov chystajú encyklopediu, ktorá
by obsiahla okruh prírodných vied s najmodernejšími
výsledkami. Úspešne začína Martinovského dielom, ktoré
rozoberá rádioaktivitu, žiarenie, vnútornú stavbu hmoty,
hviezdny vesmír, v druhej časti pôvod života a čo je
život. Dielo je jasné, živo písané, s názornými príkladmi,
prehľadné. Populárnosť nie je na úkor vedeckosti. Odpo-
rúčame najmä učiteľom a profesorom prírodných vied.

*F. Z. Skuherský: ČTYŘIADVACET LEHKÝCH PŘE-
DEHER PRO VĀRHANY.* Vydalo nakladatelstvo Vyše-
hrad v Prahe r. 1946. Po 96.— Kčs.

Do rúk organistov a adeptov kráľovského nástroja
dostáva sa jedinečné inštruktívne dielo, ktoré je uhol-
ným kameňom pre technickú erudíciu. Prof. Blatný ozna-
čil prstoklad, aplikatúru a frázovanie. Úprava diela aj
rytie nót je vzorné.

*P. L. J. Mattoška, OFM: KATOLICKE DIEVCA
VO SVETE.* Vydal Serafínsky svet v Prešove roku 1946.
Str. 219. Po 50.— Kčs.

Ako je mládež bohatá na oheň nadšenia, tak je chu-
dobná na skúsenosti. Preto tak veľmi potrebuje dobrého
radcu, ktorý upozorňuje na nebezpečné úskalía a spolu
mladý život usmerňuje pre vyrovnanosť a súlad. To je
cieľ knižky P. Mattošku, venovaná dievčenskej mládeži.

P. Ján Králiček, SJ: LALIA MOHAWKOV. Vydal
Posol BSJ v Trnave. Po 18.— Kčs. Životopis Indiánky,
Irokézky, dcéry vo vojne najkrutejšieho indiánskeho
kmeňa. Tento kmeň najviac vzdoroval evanjelióvemu
učeniu. A jednako Kristova pretvorujúca sila tak mimo-
riadne ukazuje sa na hrdinke viery, ktorej ľud dal za-
slúžený názov Lalia Mohawkov a Ochrankyňa Kanady.
Pius XII. slávnostne vyhlásil jej hrdinské ctnosti a tak
má titul ctihodnej.

*Dr. Jozef Šátek: NABOŽENSKÉ POMERY V SKA-
LICI OD REFORMÁCIE DO JOZEFINIZMU.* Vydal
SSV v Trnave. Str. 214. Po 120.— Kčs.

Skalica ako mesto, ktoré svojou katolíckou pevno-
stou mocne vzdorovalo protestantskému tlaku, bývala od
nekatolíckych dejepiscov dosť obchádzaná. Dr. Šátek

podujal sa na objektívne podanie náboženských pomerov vo vyššie naznačenom dejinnom úseku. Je to ozaj dôkladná, veľmi svedmitá štúdia.

P. L. J. Mattoška: OFM: MYSLIENKY O TLAČI. Vydal Serafínsky svet v Prešove. Po 12.— Kčs.

Praktická knižočka, rozoberajúca najdôležitejšie otázky, týkajúce sa tlače. V dodatku je prehľad kníh a časopisov, ktoré vydávajú katolícke nakladateľstvá na Slovensku.

P. Libor J. Mattoška, OFM: PRESADENÝ KVET. Vydal Serafínsky svet v Prešove. 2. vydanie. Po 17.— Kčs. Vianočná divadelná hra v 4 dejstvách so spevmi.

D. Štubňa-Zámostský: V KLEPCI NA LIŠKY. — *J. Grabowski: PUC, TARKO A HOSTIA.* Vyšly v Knižnici Priateľa dieťaťa v Prešove. Starostlivý Otecko pripravil pre naše deti na Vianoce dve knižky rozprávok. Doista milo ich pobavia.

MUDr. Jozef Dosedla: TEHOTENSTVO, POROD A SESTONEDELIE. Vlastným nákladom v Trnave, Štátna nemocnica. Po 50.— Kčs.

Pôvodca rozoberá stručne, no zato dostatočne, ucelene a výstižne najvážnejšie úseky v živote ženy-matky. Ku všetkým otázkam pristupuje s vedomím zodpovednosti, s úctou k prirodzeným zákonom, týkajúcim sa tejto oblasti. Veci podáva jednoducho, aby im mohla každá žena rozumieť. Knižku odporúčame najmä mladým matkám a devám, ktoré pripravujú sa na manželstvo, a to tým dôraznejšie, že toľko ťažko hriechnej nezodpovednosti býva v týchto veciach. Knižka má aj cirkevné schválenie.

Čeněk Chyský: TISIC LET STAVITELSKÉHO UMĚNÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH. Vydal nakladateľ Václav Petr v Prahe. Po 95.— Kčs. So 48 kriedovými prílohami.

Prof. Chyský vo svojej štúdií rozoberá dejiny stavebného umenia v Čechách, ktoré čo aj nie je pôvodné, predsa vo vrcholnej gotike, vrcholnom baroku a v 19. storočí v českej moderne dosiahlo vlastný, svojbytný a nezávislý prejav. Odôvodňuje a rozoberá myšlienkové prúdy a svetové názory, ktoré prispely na utvorenie jednotlivých slohov ako výslednic duchovného profilu vtedajšieho človeka. Rad mien, predstavujúcich mladé a najmladšie pokolenie architektov, dopĺňa túto štúdiu.

Dr. Helena Koželuhová: SNĚŽNÁ ROMANCE. Vydalo nakl. Atlas, Praha, II, Příkopy 12. Str. 163. Po 60.—

Je to detektívny román známej novinárky. Prezradzuje autorkino právnické školenie ako aj zaujatie pre ľudskosť. Napísala ho pre chvíle oddychu, ako sama vraví.

F. M. Vojen: BYLA JSEM SAMA... Vydalo nakl. Atlas v Prahe. Farebnými litografiami vyzdobil Vlad. Kovařík. Str. 64. Po 96.— Kčs.

V príbehu dievčatka zhustený je život mnohých českých detí cez poslednú svetovú vojnu. Ukazuje biedu a utrpenie ich útlých duší, úzkosti a nádeje ich čistých sŕdc, hrdinstvá a obety, ktoré tak statočne priniesly.

Sigrid Undsetová: JARO. Vydal Vyšehrad v Prahe. Broš. po 102.—, viaz. 127.— Kčs. Román o modernom manželstve, no nie sentimentálny, bez falošnej romantiky a predsa so všetkou krehkou krásou a nežnosťou. Mnoho strán tejto knižky je naplnené tvrdými skúsenosťami z vlastného prísneho a svojrázneho života. Psychologická hĺbka a časovosť tohto románu stále prifahujú čitateľov.

Walter Scott: TALIZMAN. Vydal SSV v Trnave. Str. 387. Po 110.— Kčs.

Pútavý román, zaoberajúci sa dejinami tretej križiackej výpravy. Román deja a väčšina postáv významných je historicky verná. Druhé vydanie svedčí o obľube tohto románu.

Dr. A. Birnbaumová: CHRÁM SVATEJ BARBORY V KUTNÉ HOŘE. Vydal Vyšehrad. Po 20.— Kčs. Známa historička umenia podáva tu prísne vedecký výklad umeleckého bohatstva, uloženého v chráme svätej Barbory kutnohorskej.

Josefis: PŮLHODINKA SOUKROMNÉ ADORACE U PRAŽSKÉHO JEZULATKA. Vydal Vyšehrad v Prahe r. 1945. Po 9.— Kčs.

V nakladateľstve ATLAS v Prahe vyšly ešte tieto knižky: *Václav Kaplický: ĎABLEM POSEDLI.* Str. 412. Po 129.— Kčs. 444 kapitol románovej kroniky, ktoré zachytávajú utrpenie posledných rokov. — *Márie Hollerová: KAMENNÁ VALCHA.* Po 105.— Kčs. Zolovský román z pražskej pôrodnice, kúsavo naturalistická kritika českých spoločenských poriadkov.

Knižky, ktoré uvádzame v rubrike Poznámky o knihách, neráňte objednávať u nás, ale priamo v označených nakladateľstvách, lebo ich nemáme na sklade. U nás môžete dostať len knižky, ktoré sú uvedené na tretej strane obálky tohto čísla Smeru.

Vo vydavateľskom pláne pre bližší čas máme ustálené tieto práce: *Pútnikom večností* od Dr. Ligoša. *Výklad svätej omše* od Parscha. *Duša každého apoštola* od Chautarda. *Morálka advokáta* od Pasquariella. *Život s Bohom* od P. Plusa. *Vít de Larigaudie* od Vaulona. *Dejiny duše* od svätej Terézie Ježiškovej.